ЦIЕЙ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН, ХЬАМСАРА КХАЛНАХ!

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● КХАЬРА, 8 март, 1978 шу. № 29 (5851). ● Мах 2 кеп.

Советски кхалнахага

Деза советски кхалнах!

Социалистически Даьхен сийдола мехкарий!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето дIайха моаршал а лу, дег тIара даькъала а дувц шо дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха Денца — дерригача дунен тIарча къахьегача кхалнаьха цхьоагIони солидарностеи денца.

Вай мехка 8 Марта — эггара сийрдагIа а безамегIа а дола цIей. Кхалсага-нанна, кхалсага-къахьегамхочоа, кхалсага-патриоткана безам баларца, баркал аларцеи сийдарцеи белгалдоал из. Боарам боацаш коммунистически идеалашта мутIахьа болча советски кхалнаха даьшца, вежарашца, моарошца цхьана къовсам лоаттабаьб Советий Iаьдал бахьанце, хьинаре къахьийгад хьалхарча пятилеткай гIишлошъеча, Сийлахь-боккхача Даймехка тIема шерашка дукхаза турпалал гойтад, моастагIчо бохабаь боахам юхаметтаоттабара низаш ходаьдац, хьинар айдаь къахьийгад дегIасна социализм хьалъеча, хьинаре дакъа лоац коммунизм хьалъеча. Ший тешамеча мехкарашта карагIдувларий лакха мах бу Даьхено.

Социализмо цIаккха юхадоагIаргдоацаш дIадаьккхад кхалнаьха бокъо ца хилари уж лоала лоаттабелгеи, цар творчески низаш дегIадоаладара боарам боацаш йоаккхий торонаш хьайийллай. СССР кердача Конституце тIа дIачIоагIдаь дола укх дIадахача кховзткъа шера кхалнаьха дош къоастадара даькъе вай мехка карагIдаьнна дерригдунен-исторически лоархIам бола хIамаш, советски кхалнаьха йоккхий бокъонашен паргIатонашеи, вай общества вахарера цар Iалаьмате боккха лоархIам — из да вай доккхал дер, дерригача континенташкарча къахьегача кхалнаха хьокхам телар.

ХIанз советски халкъо тIатеIIа къовсам лоаттабу парте XXV съезда исторически решенеш, иттлагIа пятилетка кхоачашъяра тIехьа. Парте планаш чакхйоахача доккха дакъа юкъекхухь советски кхалнаха, КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмона жоп а луш миллионаш кхалнаха 1978 шера планаш кхоачаши тIеххоачаши яра, производства эффективности балха дикали дIахо тоаяра йолча яхьа юкъебахаб. Парте Центральни Комитет чIоаггIа тешаш я вай мехка кхалнаьха къахьегама сийле, долаш долча кхоачамех лерттIеи дас саннеи пайда эцара хьокхам лургхиларах, иттлагIча пятилетка кхоалагIча шерах хьинаре къахьега шу дара мел эшар дергхиларах.

Коммунистически парте лорзагIа ца йоалаш кхоачашду кхалнах общественнии паччахьалкхени гIулакхашта доал дара хьинарегIа юкъеоза беза аьнна дола В. И. Ленина васкет. КПСС мугIарашка я йиъ миллионал совгIа коммунистка, миллионал совгIа кхалнах ба халкъа депутатий Советий депутаташ, экономика, Iилма, культура тайп-тайпарча доакъошка кулгалдеча гIулакхаш тIа ба бIаьш эзараш. Парте дIахо йодача хана а мамогга гIо дергда кхалнаьха общественно - политически хьинар айдара, из социалистически демократи дIахо шеръяра а кIоаргъяра а долча лоархIамеча хьалех цаI а лоархIаш.

Советски паччахьалкхено дукха гIулакхаш ду кхалнаьха къахьегами унахцIеной лораяра, цар материальнии духовнии хьашташ кхоачашдара, цIагIа цар ю йоакхо аттача яккхара тIадерзадаь. Шерагара шерага дукхагIа хьалду наха чубаха цIенош, дукхагIа хул берий бешамаши яслеши, унахцIено лораю учреждени. Цу дерригне а хьакхол кхалсага беркате къахьегами общественни болхи дезалашта хьалхашкарча декхарашца тарде торо луш дола хьалаш.

Кхалсаг-нана! Цу дешашца да советски сага эггара деза а гарга а дар. Кхалсаго бераштa вахар денна ца Iеш царна эггара хьалха никъ а хьех, кхувш йоагIа тIехье сахкетам лакха болаш, къахьегам безаш, эздий нравственни гIулакхаши общественни идеалаши доахкаш хьалкхею. Шун дега йIовхал бахьан, советски дезал чIоагIбара оаш еш йола йоакхо бахьан, вай Даьхен хила ма-боаггIа гражданаш хьалкхебе шо гIерташ хиларах доккха баркал да шоана кхалнах-ноаной.

Советски кхалнаха йизза хьаллоац КПСС ленински машар беза арахьара политика. Социалистически мехкашкарча шоай новкъосташца - кхалнахаца, кхыча паччахьалкхений прогрессивни кхалнаьха общественностаца цхьана вай мехкахоша - кхалнаха хьинаре гIулакхаш ду машар, кортамукъале, шоай лоIамагIа хилари социальни прогресси хилийтара, халкъашта юкъе доттагIали вIаши цхьана гIулакхаш леладараи тIехьа.

Оаха беррига къахьега кхалнах тIахьех империалисташа качдолла гIертача герзашца кийчлулга сихдара, нейтронни бомбана, дукха нах боабеча герзий кхыча тайпашта духьала, дунен халкъашта юъера кхохкам кIаьдбараи тIема кхерам дIабаккхараи тIехьа лоаттабеча къовсаме шоай мугIарий барти цхьоагIои чIоагIъяра. Вай дунен тIа массаза а цIена сигалеи сийрда малхи хилба, массаза а хилба машар!

Деза советски кхалнах, къахьегамцареи къовсамцареи тха новкъостий!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето укх цIей дездеча дийнахьа дег тIара баркал оал шоана сийлен гIулакхаш бахьан, дерригача дег тIара лов шо могашал чIоагIа йолаш, хIараяр ираз долаш, гIоза машаре вахар долаш хилар, дукхаезача вай Даьхен беркатa оаш керда толамаш дахар!

Сийле а хоастам а хилба советски кхалнаьха!

Бахалба дерригача лаьттан тIара къахьега кхалнах!

Дахалда сийлахь-доккха советски халкъ — машареи социальни прогрессеи байракх лелаер!

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ.

Москве чакхъяьннай советски кхалнаьха Комитета аргIанара Пленум. Из хетаяь яр хIанзарча хана машар чIоагIбараи герз дIадаккхараи тIехьа дIахо къовсам лоаттабара программа кхоачашъеш организаце беча балха.

Цун балхаца дакъа лоацаш бар мехка ерригача союзнии автономнии республикашкара Комитета членаш, паччахьалкхени общественнии деятелаш, промышленностей юрта боахамеи къахьега кхалнах, Iилмаи искусстваи викалаш.

СУРТА ТIА: советски кхалнаьха Комитета членаш (Iаьрдехьара аьттехьа) Е. И. Демина — Москвера лор, хьалха дIаяхача хана цIи хеза хинна форда десантник, М. Д. Бардина — Социалистически Къахьегама Турпал, Октябрьски революце цIерагIча Рязански кожевенни завода цеха начальник, А. П. Бирюкова — ВЦСПС секретарь, РСФСР Лакхехьарча Совета депутат, Э. М. Овезова — Социалистически Къахьегама Турпал, г. Ашхабадерча хлопчатобумажни комбината ткачиха.

В. МАСТЮКОВА сурт. ТАСС фотохроника.

ИРАЗЕ БЕРАА

ХIара шера дезлу вай дунен халкъашта юкъера деза цIей — 8 Март. Из ди гаргагIортача хана дагабоаханза Iелаш Советий Iаьдал далалехьа вай наьха кхалнаха лайна бала, вIаши нийс а дийя духьала оттаду аз сайна паччахьа ханара а, хIаьта иштта Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци котъяларца овлангара эргадаьнна хувцаденна таханара а вахар.

Хийла са-сайца уйла яьй аз: «Мишта хургъяр-хьогI дукха бераш долча наьна кхел?» яхаш. Из иштта а кхетадеш да. ХIара денна телевизор чу гIолла бIаргагу сона а дезала а капиталистически мехкашка бахача кхалнаьхеи цар берийи вахара кхел. Цхьанна а хIаманца нийсде йиш йолаш, вIалла а тара дац вайчоа капиталистически мехкашкарча кхалнаьха вахар, цар бокъонаш.

ХIаьта вай советски мехка бахача кхалнаьха бокъонаш йоккхий я. Кхалнаьха маIача ваха нийсса къахьега, деша, салаIа, общественни вахаре дакъа лаца цхьатарра бокъонаш я. Уж чIоагIъяьй СССР кердача Конституце тIа.

Массехк дош аргда аз сай дезалах. Могаш-маьрша волаш бархI дезалхо хьалкхеве низ кхаьчаб са. Из са вIаштIехьлаьннад партеи правительстваи берий хадданза йоакхо ярах. Вай социалистически мехка мара хила йиш йоацаче тайпара мах ца боаккхаш дийшад са бераша. Са цхьа йоI школе хьехархо я, цхьа воI гIишлошъеча къахьегаш ва, вож Советски Эскара мугIарашка гIулакх деш ва, ши йоI тхоай юртарча «Экажевский» совхозе болх беш я, вож зIамагIа дола бераш дешадагIа.

Духхьал са дезалга хьежача кхетаде хала дац, вай социалистически мехка сагал дезагIа цхьаккха а хIама ца лоархIаш хилар. Цун вахар, къаьстта берий вахар, иразе хилийтара, мехка экономически оборонни низ чIоагIбар духьа тIаберзабаь ба вай партеи паччахьалкхеной беш бола беррига болх.

Тахан, дунен халкъашта юкъера кхалнаьха деза цIей — 8 Март белгалдоаккхача хана, сона дег чура доккха баркал ала лов Коммунистически партенеи Советски правительстванеи хадданза мел эшача хIаманца йоккхо еш бархI бер унахцIена а долаш, дийша а долаш хьалкхеде торо яларах.

Дугурхан ЭКАЖЕВА, бархI бера нана.

КРЕМЛЕ ВIАШАГIКХЕТАР

6 марта КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателa Л. И. Брежнева Кремле тIаийцар вай мехка балха визитаца вена СЕПГ ЦК Политбюро член, ГДР Министрий Совета председатель В. Штоф.

Новкъоста Л. И. Брежнева дийцар советски общество дегIаяра хIанзарча хан-юкъагIа парте къестача политически экономически проблемаех, производства эффективности балха дикали дIахо лакхъяра, халкъа вахара хьал-торо айяра тIаерзаяьча планех.

Новкъоста В. Штофа хоамбир ГДР къахьегамхоша СЕПГ IX съездо тIаийца социально-экономически программа кхоачашъелга миштa лел. ГДР вIашагIъелла 30 шу дизара кийчо яра болам мехка шерра баьржа хилерах.

ВIашагIкхийттача хана шиина а мехка юкъера вIаши цхьана леладу гIулакхаш массе а оагIорахьа дIахо кIоаргдарах шоашта хетар дIа-юха аьлар. Иштта, хьоахайир хIанзарча ханара дунен халкъашта юкъера актуальни проблемаш.

Традиционни доттагIлени цIенача дег тIарчен хьале чакхдаьннача вIашагIкхетаро бакъдир дийцача дерригача дешаех оагIошта хетар цхьатарра долга.

* * *

Новкъост В. Штоф цIавахав.

«Салют-6»—«Союз-27»—«Союз-28»: программе цхьана ю эксперименташ

Никъ бара управлени ю центр, 6 марта (ТАСС)

Дилъагlа ди да Романенко Юрий, Гречко Георгий, Губарев Алексей, Ремек Владимир «Салют-6» — «Союз-27» — «Союз-28» яхача орбитальни Iилма-тохкама комплекса борта тIа болх беш бола. Дунен халкъашта юкъерча экипажа балха ди дIадоладелар Iуйрийна 8 сахьат даьлча, хIаьта чакхдаьлар московски ханах 23 сахьат даьлча.

Бортовой системашта тIахьожам а баь, завтрак даьчул тIехьагIа, космонавташа дIахо дихьар никъ бара программа кхоачашъелга.

Тахан Губарев Алексеи Ремек Владимиреи дIахьу Лаьтта бийсан горизонтана къайладоалача хана седкъий сердал мишта хувцалу хьажара йола «Экстинкция» яха советско-чехословацки цхьанара эксперимент. Уж тохкамаш ду 80—100 километр лакхаленашка микрометеориташа хьадаь дема тIоанаш хиларах дола экспериментальни даннеш лаха гIерташ.

Гонахьара Iалам довзара духьа Лаьттан цхьайолча районашка а дунен океана акваторешка а хьеж.

Космонавташа иштта физически упражненеш, телевизионни репортажаш ю, комплекса борта тIа дIахьош йолча «Хлорелла» яхача советско-чехословацки цхьанарча биологически эксперимента аргIанара операцеш кхоачашъю.

Телеметрически хоамашеи экипажа докладашеи яхачох «Салют-6» — «Союз-27» — «Союз-28» яхача космически комплекса бортовой системаши Iилман аппаратуреи лерттIа болх беш я. Дунен халкъашта юкъерча экипажа членаш новкъостий Романенко, Гречко, Губарев, Ремек могаш-маьрша ба.

Лаьттан юхерча орбите тохкамаш дIахо деш да.

НОВ. Л. А. БИТАРОВАНА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Дукхача шерашка цIена болх беш ДОСААФ спортсменаш кийчбарахи хагирхошта тIема-патриотически кхетам луча хьинаре дакъа лацарахи Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла Битарова Ляля Андарбековнана.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный.
1978 шу, 7 март.

КОММУНИСТИЧЕСКИ СУББОТНИК ДЕРГДА

Москвичий болам хьаллоац

«Старогрознефть» НГДУ Щербаков Федор Ивановича кулгалдеча мехкдаьтта тIоанашта низ тIалоаттабара йолча цеха колективо боккха кхаъ хинна тIаийцар КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо.

«Пятилетка хьалхарча кхаь шера план 7 октябрь тIакхоачаш кхоачашъе» аьнна бола Горячеводски бурувдеттарий тIахьехам хьал а лоацаш цу коллективо социалистически декхараш тIаийцар: Брагунерча мехкдаьтта доахача моттигашка карара шу чакхдалалехьа лаьттан тIоанашка хий чуахийтар ден - бус 10 эзар кубически метрага кхоачаде, планагIа 7,2 эзар кубически метр йолча.

Цар дош чIоагIа да. Январь бетте а Брагунски мехкдаьтта доахача моттиге лаьттан тIоанашка ден-бус хий чуахийтар 8 эзар кубически метрага кхаьчад. Духхьал цу гIулакхо йиш хилийтар январь бетта 83156 тонн мехкдаьтта дакхха.

Дика къахьийгар цар февраль бетта а. Цу методагIа къахьегарагIа 20 дийнахьа лаьттан тIоанашкара 55 эзар тонн совгIа мехкдаьтта даьккхад. Шоай къахьегамца белгалбаьнна ба слесараш Шарко Василий, Бабкин Стефан, Бугаев Сергей, Шульга Виктор. Цар технологически оборудовани цIаккха а сеца латтийтац. Технологически процессашта дика кулгалду инженераша-технологаша Серегин Васейле, Красильникоs Бориса.

Цу цеха коллективо къоабалбаь хьаллаьцар Москверча хьалхалаттача предприятеша В. И. Ленин ваь 108 шу дизара сийна 22 апреле Коммунистически субботник дара тIехьа боаржабаь болам. Цар дош лу цу дийнахьа ма-могга балха овсарле совъяккхеи баьча балхах хьадоргIар иттлагIча пятилетка фонда дIадалеи.

* * *

«Грознефть» объединене коммунист Малышев керте латтача гIишлои-монтажни управлене коллективо кердача шера декхараш тIаийцад: гIишлои-монтажни балхий шера план 25 декабре кхоачашъе, хIаьта 7 октябрь тIакхоачаш пайда ийца яьнна 7 мезозойски скважина тоае. управленена эшача гIулакхашта йола ремонтни цех болх беш яраштa юкъейоалае.

Монтажникаша шоай бетта заданеш тIеххоачашъю. Мехкдаьттахошта эшача гIулакхa 10 эзар метр тайп-тайпара турбопровод йиллай, хIаьта балха овсарле 14,4 процент лакхъеннай планагIа лийрхIачул, гIишлои - монтажни балхашка дIадодар 14,8 процент кIезигденнад. Цу гIулакхо 37 эзар сома паччахьалкхен бедал кхояйтай.

ХIанз из колектив 22 апреле Ерригсоюзни коммунистически субботник чакхдаккха кийчлуш я.

А. ТИЩЕНКО.

БЕРРИГАШ РАЬЗА БОЛАШ

В. И. Ленин ваь 108 шу дизара сийна 22 апреле Ерригсоюзни коммунистически субботник чакхдаккха кийчлуш ба Надтеречни района «Надтеречный» совхоза комоаш, кхаш леладераш, шурий ферма, мехмастерске къахьегамхой. Цу дийнахьа дергдолча балхий планаш оттаяьй ерригача производственни участкашка. Уж планаш совхоза партийни организаце собране техка а техка къоабалъяьй.

Коммунистически субботнике дакъа лоацаш хургва 400—420 саг. Механизатораша болх бергба лаьттан кIалара комсаш хьамукъайоахаш, бIаьсти юв культураш дIаювш, хIаьта шурий ферма, мехмастерске, контора болхлой нувхех ковнаш, помещенеш цIенъеш, керда гаьнаш, зизаш дIадогIаш, гаьнашта кIир тохаш, кхыдар деш къахьегаргда.

Цу дийнахьа эзар сом маьхa балхаш де лерхI. Из дерригa ахча иттлагIча пятилетка фонде дIачудала соцам баьб совхоза болхлоша беррига цаI санна раьза а болаш.

— Коммунистически субботнике де лерхIар тха совхоза къахьегамхоша толамца чакхдоаккхаргхиларах шеко яц са, — йоах совхоза парткома секретара Муртаев Султана.

Х. МАГОМЕТОВ.

КЕРДА АВТОМАШИНАШ — ДИКАГIЧАРНА

Шалински автотранспортни предприяте дика гIулакх а хина дIаэттад хьаьхка цIена автомашинаш дикагIболча водителашта дIателилга. ЦIена машина дIаэцаш вола водитель хила веза дIа-юха лелара бокъонаш тIехдика кхоачашъярал совгIа, шийна тIадилла декхар дизза кхоачашдеш, предприяте общественни вахаре доаггIаш дола дакъа лоацаш. Иштта, хила ма-беззара водителаш ба К. Ибрагимови С. Дукаеви. Цу шиннега дIаеннай керда хьаьхка «ГАЗ-24» яха таксеш. Цу шинне а предприяте болх бу ялх шу гаргга ха я. Шоаш болх беча ерригача хана цар цхьаккха а авари яьац.

Эшача накъабоалаш, Iимерза уж хиларах новкъосташта дукхабезаш, цар лоархIаш ба Ибрагимови Дукаеви. Предприяте общественни вахаре а доккха дакъа лоац цар: Ибрагимов пенгазета редактор ва, хIаьта Дукаев месткома член ва, цул совгIа Орджоникидзерча юртбоахама институте дешаш а ва из. Дог тийша хила мара везац царех тийша йиса техника ца талхаш, дукхача а хана наха гIулакх де пайдана хургхиларах.

В. САЛАНГИРЕЕВ, Шалински АТП водитель.

ГРОЗНЕ ХИННА ТОРЖЕСТВЕННИ СОБРАНИ

Селхан Грознерча М. Ю. Лермонтова цIерагIча театре хилар дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха Денна хетаяь городской торжественни собрани. Из хьайийллар парте Грозненски горкома секретара Л. П. Белоглазовас.

Дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха Денна хетаяь доклад йир собране Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председатела заместитела Т. У. Махмудхаджиевас.

Торжественни собране доакъашхошта «Шовзткъе дилъагIча августе» яха спектакль гойтар М. Ю. Лермонтова цIерагIча театро.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДАЙ-МЕХКА СИЙДОЛА КХАЛНАХ

ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРЧА КХАЛНАЬХА ДЕННА ХЕТАЯЬ ТОРЖЕСТВЕННИ СОБРАНИ

7 марта ССР Союза Доккхача театре гулбелар Москвера партийни, советски, общественни организацей викалаш, союзни республикаша, Российски Федераце областашеи краяшеи бахкийтараш, столични заводийи фабрикийи производстве хьалхалаттараш, аренийи фермайи цIи хеза бола къахьегамхой, Iилмани культураи деятелаш, Сийлахь-боккхача Даймехка тIема ветеранаш. Укхаза хилар дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха Денна хетаяь торжественни собрани.

ДIаьхдаь чIоагIа тIоараш детташ тIаийцар гулбеннараша новкъостий Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, Я. П. Рябов, К. В. Русаков.

Президиуме бар СССР Министрий Совета Председатела заместителаш, министерствайи ведомствайи кулгалхой, промышленностеи юрта боахамеи хьалха латта болхлой, Iилмахой, цIи хеза бола общественни деятельнишаш.

Собрани хьайийллар КПСС МГК секретара Р. Ф. Демичевас. Цо Iодеш, гулбеннараша дIаьхдаь чIоагIа тIоараш детташ тIаийцв, КПСС Центральни Комитето Советски кхалнахага дайта моаршал.

Ше къамаьл деш, Советски кхалнаьха Комитета председатела Советски Союза Турпала, СССР летчика-космонавта В. В. Николаева-Терешковас собране доакъашхойи берригача советски кхалнаьхеи цIерагIа дег тIара доккха баркал аьлар КПСС Центральни Комитета дIайха моаршал дайтарах, коммунизм хьалъеча кхалнаьха лоархIама боккха мах барах.

Столица болхлой класса цIерагIа собране доакъашхошка моаршал делар Ильича цIерагIча локомотивни депо машиниста С. Е. Яцкова, совхозаши колхозаши дIахо дегIайовлаяра хьакъехьара парте XXV съезда решенеш лерраrIа кхоачаш а еш, шоай боахамо доахача толамех дийцар Московски областа Домодедовски района «Ямской» яхача совхоза машинашца божа беттача мастера Г. В. Вотинас, революце доакъашхой, граждански Сийлахь-боккхача Дай-мехкен тIемий турпалий дешалера гIулакхаш, керда дуне хьакхоллаш карагIдийнна сийлахьа хIамаш шоаш цIаккха а диццерг ца хиларах тешам луш столица комсомольций а беррига кагирхой а цIерагIа къамаьл дир МХАТ-а актрисас Ирина Акуловас.

КПСС Центральни Комитетага, КПСС ЦК Генеральни секретарага, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателга Л. И. Брежневга дохьийтача моаршала письмо тIа торжественни собране доакъашхоша тешам белар Москверча кхалнаха, беррига къахьегамхоша шоай хьинар, дегаондо парте XXV съезда решенеш кхоачашъяра, иттлагIча пятилетка планаши тIаийца социалистически декхараши ханал хьалха кхоачашдара тIадерзоргхиларахи кхохкам. лаьгIбара тIехьа, халкъашта юкъерча машара а цхьана леладу гIулакхаш дегIадоаладара а духьа лоаттабеча къовсама шоаш юкъехьу дакъа алсамдоаккхаргхиларахи. (ТАСС).

КОММУНИЗМ ХЬИНАРЕ ХЬАЛЪЕРАШ

ТОЛАМГА БОДАЧА НОВКЪА

«Чечингсельстрой» треста ПМК-921 эгтара дикагІа лоархІачарех цаІ я Чимаева Іайна Бисултановна керте латта отделочникий бригада. ИйслагІча пятилетка план диъ шера кхоачашйир цо. Кхы хьинар лаьгІ ца доллйташ къа а хьегаш, укх пятилетка задани а диъ шера, кхаь шера план СССР керда Конституци тІаийца шу дузача денга кхоачашъе социалистически дехкараш тІаийшад бригадас. Иштта бригадас дог гІоздоаха къахьегама толамаш доахаш хилара керттердар да ший коллектива болх бригадира дика вІаштІехьбакххар.

Цун къахьегама толамаш белгал а доахаш дукха совгІаташ тийннад бригадира. Нохч - ГІалгІай АССР заслуженни гІишлонхо яха сийлен цІи лелаю цо. Іайна Бисултановнай наькха тІа лепаш я «За трудовое отличие», «За трудовую доблесть, Ленински юбилейни яха кхоъ медаль, «Социалистически яхье котъяьннар» яха шиъ сийлен Знак, «ИйслагІча пятилетка ударник» яха сийлен Знак.

Чимаев Іайнага массехк хаттар дир тха корреспондента.

Хаттар: Іайна Бисултановна, мишта нийслелар Іа гІишлонхочун професси харжар?

Жоп: Кхувш йоагІаш яр со ворхІ класс аз чакхйоаккхача хана. ДІа-юха йодача хана сона дукха гуш бар дукххаза вІаштІара даь цІеноа, школаш, больницаш, кхыдола гІирсаш хьалдеш боахка сол дукха бокххагІа боаца мехкарий. ЦІаккха йовргйоапаш къахьегама лер я-кх шоай вахаре цар юхеюташ яр яха уйлаш дага ухар. Цу ханз чІоагІдир аз гІишлошъеча балха яха. ТІаккха из кхоачаш а дир 1955 шера. Кхалнаьха болх бац из, къаьстта вайнаьха кхалнаьха, яхараш а нийслора. Цхьабакъда болх безаш каралаьца хиларах аз уж къамаьлаш теркалданзар. Балха яха дукха юкъ ялалехьа яхье хьалхалаттарашта юкъеяхар. Толамгахьа баьккхача хІара гІано дог хьестар.

Хаттар: Іайна, сенца дувзаденна хилар хьо бригадиралла хьожаяр?

Жоп: Тха бригада ПМК-921 халагІчарех лоархІарех цаІ яр. ДукхагІйолча хана тІехьаюсараштa юкъейолаш яр. Цун болх тоабе вІаштІехьа я ца даьнна балхара дІваьнна дІаяхар сол хьалха хинна бригадир. Цул тІехьагІа цунна кулгалле хьожайир со. Къахьегара тІера а болаш шоай балха тІа йоккха опыт йолча гІишлонхошца дагаьлар со коллектива болх тоабара даькъе. Уж бар аз бехктокхамегІарча участкашка хьежабеш хиннараш а. Ши-кхо бутт баьлалехьа хоалуш тоабелар болх, дукхагІа килар гІишлонхоша ийду алапи, цунца цхьана лакхбелар гІишлонхой материальни безам. Цу гІулакхо тІа-тІа дикагІа хулийтар доаха толамаш. Со бригадиралла эттача 1966 шера денз цхьа шу дІадахийтадац тха коллективо шера план 125—130 процентал чухьнахьа кхоачашъяь.

Хаттар: Мишта вІаштІехьдоал шун, Іайна Бисултановна, иштта толамаш даха?

Жоп: Цун керттердар да бригадера кІаравар ше беча балхах дог лазаши ший коллектива сий лакха лоаттадара шиннизи хьинари кхо ца деш къахьегаши хилар. Социалистически яхьа кулгалделга цІенхаштта тоадаьд. ХІара дийнахьа итогаш ю бригадерча гІишлонхоша даьхача толамий. Массанена дІадовзийт уж. Цхьа дезал санна барттайнача коллективе къахьегамех производствении дисциплина телхаелта цІендаь дІадаьккхал. Плани тІаийца декхараши тІехкхоачашдарга хьежжа аккордно - премиальни системагІа ийду алапи.

Хаттар: Мишта латт шун бригаде къонача гІишлонхошта кхетам балара гІулакх?

Жоп: Башха-дика хьехамчаш ба тха бригаде. Царех ба отделочникаш Дукаева Зура, Мовтаева Яха, Вацаева Табарбик, Дукаева Рукъет. Цар опыт дог раьза а долаш дІалуш цаІ-шкъ къона говзанча ца кийчъеш цхьа шу дІададахадац. Иштта цар массехк говзалах болх бе а Іомабаьб бригадера дукхагІбараш. Уж ба штукатураш, маляраш, плиточникаш. Цудухьа бригадега нах болх боацаш биса меттиг а нийслац. Дукха кхетама болх а бу хьехамчаша къоначарна юкъе. Аз сай опыт дІа а луш кийчъяь 14 гІишлонхо я тха бригаде. Царех ба башха-дика производственницаш лоархІаш бола отделочникаш ХалидовгІар Сацитеи Еситен, Сайлулаева Раиса, Сандарова Совбика, кхыбараш. Аз доахачарел дикагІа деце эшашагІа дац цар доаха къахьегама толамаш а.

Хаттар: Іайна, укх иттлагІча пятилеткагІа шун бригадас дакъа а лоацаш хьалъяь гІишлош дукха йий?

Жоп: Уж дукха я. ЦхьоалагІча шурий совхозе хьалдаьд шишша квартира йола 13 цІа, Грозне 70 квартира йола цхьа цІа, Коатар-Юртара 570 моттиг йола школа, Виноградни юртара птицефабрика, тхоай ПМК база, кхыяраш. Шин шера яьраш а ужжал хилча, укх тІеххьарча иттех шера яьраш чот яь варгвоацаш дукха я.

Хаттар: Духхьал гІишлонхой болх барал совгІа, общественни балха тІа дакъа лоаций Іа, Іайна?

Жоп: Общественни балха тІа дакъа лаца а ха корайоагІа сона. Цкъа санна массехказа хийржай со профсоюза постройкома членалла, Заводской района халкъа депутаталла. ГІишлонхой профсоюза ЦК член я со хІанз. Общественни балха тІа сайна тІадилла декхараш дизза кхоачашдара сай низ кхобац аз. Укхаза белгалдаккха деза халкъа боахаме массе йолча участкашка маІача нахв нисса производстве а общественни балха тІа а хьинаре дакъа лоацаш вайнаьха кхалнах хилар.

ДЕГАГІОЗЛЕН ДИ

Кхувш йоагІача хана дІайолаеннай со болх бе. 1965 шера механизатора болх Іомабир. Цу хана денз тракторцара ца къасташ хьайоагІа.

Хьалха «Красноармейский» совхоз, «Гойтинский», «Солнечный» яха керда ши совхоз дІакъоаста а еш кхаь боахама еккъалца хьажкІаш кхееш хилар со. ХІаьта дика хьувкъам кхебе вІаштІехь а доалар. План кхоачаш ца еш цхьа шу хилаизар. Цхьайолча хана гектара тІара 50 я совгІа а центнер фуалъяьха хьажкІаш чуэцар. Хьаьнала болх барах боккха лоархІам беш, партеи правительстваси сона еннай Ленинен Къахьегама ЦІеча Байракхен ши орден, Ленински юбилейни медаль, кхыдола совгІаташ. Сай къахьегама иштта лакха сий дарах дег тІара баркал оал аз партенеи правительствай.

ХІанз со болх беш йолча «Солнечный» совхозе керттерча даькъе бьыдадаараш кхеду. Аз укхаза уж культураш дІаера лаьтта кийчдеш, дегІаяхкачул тІехьагІа цхьацца Іунал деш болх бу.

Укх шера эгтара хьалха 200 гектара тІа ялата хьажкІаш дІае лерхІ тха боахаме. Уж кхеара дехкар сона тІадиллал. Айса леладеча кхашкара хІара гектара тІара планагІа лаьрхІачул 50 процент дукхагІа хьувкъам чуба дош лу аз.

Х. ИСРАИЛОВА,
Урус - Мартановски района «Солнечный» совхоза механизатор, халкъа депутатий районни Совета депутат.

Бокова Макка — милице инспектор

Чурча гІулакхий МагІалбика городской отдела начальника Даурбеков СаІада Аьхьмадага, милице болхлоех газет дешарашка хьанах лаьца дийцача бакъахьа хет хьона, аьнна, хаьттача, цо кхы уйла а ца еш аьлар: «Бокова Муме Макках дувца. Из тІехдика болхло я». Из уйла яр ГОВД начальника заместителa милице капитана Дендиев Іумарий Махьмуда а. Шинна а хьакима иштта уйлаш хилара маІан Маккас шиш болх дика беш хиларца кхетаде дезаш дар.

МагІалбикера № 3 йола юкъера школа яьккха яьлча Макка деша яхар Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен педагогически институте. 1969 шера комсомоло шиш мугІарашка дІайийцар из. Комсомолка Боковас дика дешар, института общественни вахаре хьинаре дакъа лоацар. Бакъда институт чакхъяьккха исторе хьехархо я, аьнна, диплом бе кхаьчача хана бераштa хьехаш мичахьа хургья-хьогІ со, яха уйла вІалла а дага яцар Маккийна.

Школе деша ягІача хана а холуш дар Маккийна берашка ше яххар дайта, шийга ладувгІийта хови хилар. Бераш а дувцачох кхеташ, цар дагарчун духтІаяла, аьрдагІа, оахца оамал йола йинІигаш а кІаьнкаш а шоаш хозача, хьехама е хаьддача дешаца дІахкетабе карагІдоалаш яр Бокова. Из массане а зийна белгалдаьа дар.

Цу хьакъехьа къамаьл хилар МагІалбика горотдело рекомендаци а енна, № 8 йолча МагІалбикерча юкъерча школа характеристика а енна Нохч-ГІалгІай АССР чурча гІулакхий министерстве тІа а хьийха Маккийга милице болх бе оалача хана. Цу юкъа эггара хьалха Боковай керта чуесса уйла «аІелла дага а хиннадий милице болх бе безаргба» аьнна яр.

1974 шера денз МагІалбика ГОВД милице болхло а йолаш, кхензабараштa юкъе Іалаьмате боккха кхетама болх беш хьайоагІа Макка. ХІара шера дегІайоагІа город. Шу массаза дала дукхагІа хул городе бахка нах, къаьстта бераш. Чурча гІулакхий МагІалбикерча городской отделе бераштен кхензабараштен юкъе беча балха инспекце къахьегаш Бакланова Галина Александровная комсомолка Бокова Муме Маккен я.

ХІанз 48 эзар гаргга саг вах МагІалбике. Милице йоккхагІйолча лейтенанта Боковас «Іунал» де дезача зона чуоагІа МагІалбик города Малхбузен дакъа, Йоккха Ачалкхен, Юкъера Ачалкхен, Дабий-Юрти, Долакови.

Шиш балха керттера хьокхам бераш а кхелетараш а харцахьа леларгбоацаш, паргара зулам даргдоацаш даим теркам а бІарг а царна тІалоаттабарца, царца беча кхетама балхаца — лоацца аьлча зуламий профилактикаца гу Маккийна.

Из болх Маккас дика ха йоалаш дІахьу шиш йоккхача общественни актива — хьехархой, милице, суда, прокуратура, болхлой, дай-нанной актива — новкъосталца.

— ХІара кхелетача сагаца, нагахьа санна «аьрдагІчарех» из вале, шийца къаьстта даьча къамаьло, хьехаро зулама наькъа тІа вала цун кхелехьа из дойя, меттавоалаву, — дувц Боковас. — Цу дешах къаьстта чІоагІа кхийттай со 1977 шера. Фу кхетам, хьаькъал эцаргда беро бокххагІчаэгара, нагахьа санна дезала да ва яхар даим мелаш, веха, хьалхагІа а шиш «дикача гІулакхех» кхозза суд а яь из текха саг хилча. Ишттача дезалера яр дешархо Хутиева Ася. ИнІиг куташка яьннаяр, школе эсала дешар, геттара биркъе лелар. Хьехархошца, цун класcерча берашца къамаьл хинначул тІехьагІа Ася метта а ена дешара шиш новкъосташта тІехьакхийра, вахара нийсача наькъа тІа яьлар. ХІанз Ася 8-ча классе дешаш я. Во оамалаш хиння моттиг а йисаяц цунца.

Къаьстта белгалдаккха доагІа кхелета хиннача Батаев Іийсай гІулакх. Школен дешари дІа а кхесса, са мел дайнача бийсаш а йоахаш, хуллала а ваьнна лелар из. Цкъамо массехкazза милице воалавир Іийса лаьтта кІал гІолла йолхача йІовхала трассай гІуванашка бийсаш йоахачара. Лаьца Бяь хьехам зехьа бовизар. ХІанз Іийса, механизаторий курс чакх а яьккха, «Ингушский» совхозе хьаьнала къахьегаш ва.

Дика дІаоттабаьб Маккас цхьан хана ше дийшача № 3 йолча юкъерча школа дешархоща зулама наькъах уж лорабара гІехьа беш бола кхетама болх. Цу школерча цхьанна а берагара бІаргчача 1977 шера гІалат даьннадац харцахьа лелара тІагІолла. Цу хьакъехьа цунна новкъостал ду школа директора В. А. Доронкина-си классе боаца хьехама болх вІаштІехьбоахача Г. М. Демиденкоси. Иштта школьникашкара зулам ца далийтара, уж харцахьа ца лелийтара кхетама болх дика дІаоттабаьб № 4 йолча школе-интернате а (директор Льянов Іумарий Борис, школа завуч Демиденко Евдокия Мефодьевна). Цу школе чакхъяьхай ГОВД, суда, прокуратура болхлоша дакъа а лоацаш хьайийлла (гуччахьара) урокаш, правовой темагІа йола викторинаш, улица тІа дІа-хьа лелара бокъоний хьакъехьара КВН сайренаш.

№ 17 йолча МагІалбикерча юкъерча школе 8—10 классашкарча дешархошта правовой темагІа «Кхензабараша даьча зуламах бола уголовни бехки цунах ду таІазари» яха лекци йийшар.

Дешархоша уйла тІаяхийта ладувгІаш чакхъяьлар № 18 йолча юкъерча школа 10 классашкарча дешархошта вІашагІъелла «Саги закони» яха викторина.

Из викторина чакхйоаккхаш школе хьийхавр города халкъа суда председатель Доценко Любовь Петровна, районни библиотека директор Саутиева Аня, цу библиотека болхло Ильмиева Марем. Л. П. Доценкос правовой темагІа дешархоша даьча хаттараштa доагтІаш доля жоп делар, цхьаккха а жоп ца доашхаш дитанзар.

Муме Макка МагІалбика школашка каст-каста хулаш хьаша я. Миччахьа а моллагІча хана а беро, кхензадолчо зулам де тарлуш йола моттиг гучаяьлча, бер дер дайна айлаюкъе лела даьлча яйя цига хьаотт Бокова: сопаду хила тарлу зулам, ийсача наькъа тІа воаккх харцахьа лестар.

Ше беш бола беррига а болх шиш новкъостаца Бакланова Галинайца дагайоалаш бу Маккас.

Района подразделеней болхлошта юкъе хьалхалаттарашца лоархІаш я коммунист Бокова Муме Макка.

Дукха ха йоацаш ГОВД-а коммунисташа отдела партийни организаце секретаралла хержай Бокова Макка. Цу общественни балхо кхы а лакхбу цу къоначa кхалсага тІалатта бехктокхам — хьалхагІа шиш балха участок лорайнча йоалаш хиннаяле, хІанз из декхарийла я ГОВД-а берригача болхлой, хІара коммуниста балха тІа бІарг лоаттабе.

Бакъда халонех къахкаш Іаьдал дац цун ХІанз милице йоккхагІйолча лейтенанта Боковас ерригача ГОВД-ера партийно-кхетама болх тІаберзабаьб бахача наха дикагІа гІулакх дара, общественни порядок лоарзагІа ца ялийтара.

Дукха да тахан МагІалбика ГОВД-а коммунисташа тхьамала яьча къоначa кхалсага Бокова Маккас терко а йоакхо а е езаш. Цу дерригех а дика кайоал цун. Цунна тешалдеш да цун личии дела тІа республика МВД, ГОВД, парте горкома баркалаш кхайкадарах, совгІаташ теларах дола йоазош.

А. ПЬЯНИКОВ,
журналист.
СУРТА ТІА: М. Бокова.

КХАЛНАХ-МЕХКДАЬТТАХОЙ

Тха районни инженерно-технологически службе маІача наха нийсса болх беш тайпча тайпарча къамех бола кхалнах ба: эрсий, нохчий, гІалгІай, гІумкий, кхыбараш а. Масала, гІумкий Ф. А. Албогачиева йоккхагІа йола инженер-технолог я, хьинар дола общественник я, З. А. Зандакова — служба геолог, мехкдаьтта доакхха операторaш болаш къахьегаш ба Р. Д. Пономаренко, З. Ахильгова, Т. Горкавенко, Г. Котикова, кхыбараш а.

Юбилейни шера заданеш ханал хьалха кхоачашъяра даькъе дукха хІама карагІдаьннад хьинар долча тха кхалнаха. КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмона жоп а луш укх шера тІайнйца доккхий социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашде лаьрхІад цар. Укх шера январен февралеи бетта планаш толаме кхоачашъяьй, планал совгІа дукха мехкдаьтта даьккхад оаха. Тха коллективо дукха болх бу къаьна оборудовани кердачуцца хувцаш, спутник яха замерни установкаш увттлеш, производства эффективность лакхъяра тІадерзадаь кхыдола балхаш цаххдоах.

Со тешаш я иттлагІча пятилетка кхоалагІча шера тІайнйца декхараш кхоачашдеча кхалнаха-мехкдаьттахоша керда толамаш доахаргхиларах.

Б. САЛАТОВА,
«Малгобекнефть» НГДУ РИТС-1 мехкдаьтта доакхха оператор.

ЦІейна накъайоагІаш

Тха бригадо къоабалдаь тІайийцар иттлагІча пятилетка кхоалагІча шера «1978 шера план кхоачаш а тІеххкхоачаш а яра социалистически яхь йоаржаяра» дола КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо. Цу деша хетаяь партийни собрани хилар тха ГІ. Ахриева цІерагІча «Электроинструмент» завода механически цехе. ХІара болхлочо цу дийнахьа дош делар кхы а дикагІа къахьега.

Дукха ба тха механически цехе дика къахьегаш бола нах. Масала, хьаэцаргья вай тха токараштa хьехаш йола бригадир Евлоева Мадина. Пхи шу мара даьннадац цо тха заводе къахьега. Эггара хьалха ученицалла балха ера из. Денгара денга дикагІа Іомайора цо шиш говзал, балха лакхера разряд а луш башха-дика токарь хилар цунах. Кхо шу даьлалехьа бригадиралла хьожайир из. ХІанз цо кулгалдеча бригадас 115—120 процент кхоачашъю шоай сменни нормаш.

Тха механически цехе дукхача хана денз болх беш я дика опыт йола шпонофрезеровщица Тамасханова Хьава. Дика производственница хилара совгІа, из я агитатор.

Кузыгиева Эсетя тха заводе болх бу дукха ха я. Из я фрезеровщица. Даим кхоачашъю цо шиш сменни нормаш 110—115 процент. Иштта дика болх беш кхалнах дукха ба тха цехе. Уж берригаш бувца торо яц.

Заводе аз токаралла болх бу ворхІ шу даьнназ. ХІара дийнахьара сай сменни нормаш 115—120 процент кхоачашъю аз. Кхы а дикагІа къахьега дош а лу.

Х. ОЗДОЕВА,
ГІ. Ахриева цІерагІча назрановски «Электроинструмент» завода механически цеха токарь.

СУРТА ТІА: токарь Х. Оздоева.

Аз доккхал ду

Вахаро сайна доккха дика даь хиларах кІоаргга дег чура тешаш я со. ХІана аьлча дуне тІа эггара беркатегІча балхех ба аз беш бола хьехархочун болх.

Цхьабакъда берий хана денз сайна дагадаьллар кхоачашде гІерташ дукха къахьега, кхыметтел герз бе делла къовсам лоаттабе а бийзар со. 1942-ча шера Грознерча педучилище со деша ягІача хана вай города гаргакхаьчар тІом. Сай дуккха нийсархой санна со а яхар фронте. МугІарера связистка йолаш фашисташца тІом беш хилар Кавказе, Крыме. ХІаьта дешар тІом чакхбаьлча мара чакхдаккха вІаштІехьдаланзар са.

Школе къахьийгача 32 шера цхьан эзар дешархочоа хьийха Іийпаяц со. Уж тахан йоккха говзал йола болхлой, производства кулгалхой, Іилмахой, инженераш, лораш, кхыйола наха эшаш йола профессеш караерзаь нах а хинна дІаэттаб.

Тха, № 1 йолча юкъерча школа, хьехархоша шоаш ца кхобеш къахьег КПСС XXV-ча съезда решенеш кхоачашъеш.

Оаха кагирхошта хадданза хьалхадоах вай мехка наха эшаш бола моллагІа а болх сийдолаш болга. Вайцига цхьатарра веза ва маькх йоттар а электрончи машинаш хьакхоллар а, лор а кога гІирс хьабер а. Цхьаккха саг вац талант йоацаш. Цудухьа из гучаяккха, цунна вахаре шиш моттиг хьалаха гІо дар лоархІаме гІулакх да.

Тахан. Цунен халкъашта юкъера кхалнаьха ди деддеш, кхалсаг эггара хьалха нана хилар теркал а деш, вай республика кхалнаха лоаца баккха безам ба са: «Вай Даьхен бизза гражданаш болаш хьалкхувлаа шун бераш. Шаккха цар во ма гулда шоана!».

Л. ШИБАНОВА,
Грознерча № 1 йолча школа директора заместитель.

СУРТА ТІА: Л. Шибанова.

Иразе хилда шун вахар

Октябрьски социалистически революци ялалехьа вІалла бокъонаш йоацаш бар вайнаьха кхалнах. Сийлахь-боккхача Октябро хьабийллар кхалнаха иразе сийрда никъ, советски общества ерригa бокъонаш йолаш я кхалсаг тахан.

Вай халкъа боахаме цхьаккха моттиг яц кхалнаха дакъа ца лоацаш: уж ба лораш, инженераш, Іилмахой, хьехархой.

Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен университете ба дукха кхалнах Іилмахой-хьехархой. Сона цІи яккха лов йоккха говзал йолча Іилмахочун хІанз доктороски диссертаци язъяь яьннача филологически факультета декана Оздоева Ф. Г., доцентий Калустова Н. Г., Льянова Ф. С., Вердиева Н. Ф., Мамаева Р. Х. Къаьстта са белгалбе безам ба университете дуккхача шерашка болх баь, хІанз пенсе бола преподавателаш Мальсагова Т. Т., Гаврашевская З. А., Лобойко Д. В.

Къоначa хьинарца, энтузиазмаца, сийрдача хьаькъалца коммунизм хьалъеча дакъа лоац тха факультета студенташа. Царех ба 4 курсера нохчий группера Акаева Н., Мальсагова Л., 5 курсера гІалгІай группера Бекова Р., 5 курсера Шовхалова М., Абрамян Н., Коряковцева Н., кхыбараш.

Хьехархошта нийсса къахьегаш ба тха лаборанткаш Іилман зІамагІа бола сотрудникаш Манкиева М., Никулина Н., Тумгоева Ф., Гордиенко Л., Танкиева М., кхыбараш.

ХІанз кхалнаьха деза ди вай дездеча хана са ала безам ба тхоай университета берригача кхалнахага-хьехархошка, сотрудницашка, студенткашка: «Иразе хилда шун вахар!»

Л. МАЛЬСАГОВА,
ЧИГУ эрсий метта кафедра заведующи, доцент.

СУРТА ТІА: Л. Д. Мальсагова.

И. ПЛИЕВА сурташ.

Цифраши факташи

Вай мехка политически, общественни, боахама вахаре йизза шиш моттиг хьа а лаьца дІаэттай Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци хинначул тІехьагІа маІача сага нийсса бокъонаш енна йола кхалсаг.

Тахан вай мехка халкъа боахаме цхьаккха дакъа дац кхалнаха къа ца хьегаш. Болхлоштен гІулакхерча нахан юкъе уж 51 процент ба. Промышленносте машинашцеи механизмашцеи болх бечарех хІара шоллагІъар кхалсаг я, хІаьта автоматически линешка латтача операторех 77 процент бараш уж ба, инженерех-конструкторех — 35 процент, инженерех-технологех — 45 процент. Текстильнии яйгачен промышленносте кхалнахага кхоач кхаь даькъах шиъ совгІа. Октябрьски революци хилалехьа къаьстта халача Іазапе хиннай лоаман кхалсаг. Паччахьа Іаьдала, моттигерча бІаьхийча наьха, бусалба дын керте лаьттарий дукъо Іотоіаь, баьде, цхьаккха политически бокъо, общественни вахаре дакъа лаца паргІато ца луш хиннай из. Цу хана вай республике ваьхача хІара эзар сагаца каьхат-мотт ховш, дийша кхыметтел цхьа кхалсаг йоацаш дукха моттигаш хиннай.

60 шера цу даькъе хинна хувцамаш, эргалонаш мел, йоккха я хара кхоачам ба хІанз вай ноаношта, йижарашта, мехкарашта, йиІигашта юкъе атта йоазув-дешар ца ховш бараш корорг ца хилар белгалдаьккхача. ТІаккха доккхал дарца мара хьоаде йиш яц тахан республика халкъа боахаме къахьегарех дукхагІбараш (51,3 процент) кхалнах хилар, хІаьта эггара нонагІа кхалнах болх беш дола доакъош: унахцІено лораю (81,9 процент), торговле (73,1 процент), просвещене (69,4 процент), промышленносте (53,6 процент), Іилма (52 процент).

ДІадахача шера вай мехка Октябра 60 шу дизара сийна къахьегама совгІаташ кийчдара шерра гІулакхаш чакхдоахаш хиннача хана шоашкара деналера гІулакхаш гойташ къахьийгар вай кхалнаха а. Октябрьски цІей дезду ди — 7 ноябрь тІаотташ 6 эзар совгІа болча кхалнаха рапорт делар пятилетка хьалхарча шин шера заданеш юбилейга кхоачаш кхоачашъергья аьнна шоаш тІаийца социалистически декхар ханал хьалха кхоачашдарах.

Республикерча 18,2 эзар кхалсага правительственни совгІаташ деннад, хІаьта нийс кхалсага — Социалистически Къахьегама Турпал яха цІи. Царех я КПСС Шелковской райкома хьалхара секретарь Табацкова Вера Георгиевна, доярка Барахоева Лемка, свеклаш кхею Муслиева Тамара, швея-мотористка Ушакова Мария Павловна, кхыбараш.

Тахан вай республика къахьегамхоша шоай викал а яь мехка парламента членаш болаш ба Черкунова Лидия Кузьминична, Умхаджиева Малика, Аржинт Клавдия Ивановна, Демильханова Мария Зяудиновна, Даурбекова ТІахІира Зина.

16 миллион сагах латтача Советски Союза коммунисташта юкъе дикка дакъа кхоач кхалнахага, хІаьта ВЛКСМ, профсоюза членех ахаш мехкарийи кхалнахи ба.

ХІаьта республика моттигерча Советашка; Нохч-ГІалгІай АССР а, РСФСР а Лакхехьарча Советашка хержача депутаташца 51 процент е 4819 кхалсаг я.

Коммунистически партеи Советски паччахьалкхенои Іалаьмате чІоагІа йоакхо ю кхалсага-къахьегамхочун, берий наьна.

СССР кердача Конституце цу даькъе белгалъяьхай хаьдла йола бокъонаш. Паччахьалкхено дукха рузкъа дІаухийт болх беча кхалнаьха балха а цІагІара а хьалаш аттача дахара, ноанали берали лорадара, кхувшбоагІараштa кхетам балара, царга дешийтара аьттув боалийта гІулакхаш чакхдахара.

ХІанз вай республикера 29 эзар бер ялешкен берий бешамашкен леладу.

ГОВЗАНЧА

Йоккха йоацача, алхха анкетии интервьюс цкъаза дукха хІама дувц сагах лаьца.

— Анна Григорьевна, масса шу да Іа токаралла болх бу?

— Ткъаь цхьайтталагІа шу.

— Массе хана цхьан цехе бу Іа из?

— Бу даьра, цхьан цехе-м. Цу массе шера укххаза «Красный молоте».

Ткъаь итт совгІча шера цхьан цехе... Гучох, цхьа къаьстта шоай тайпарча бахьанашца кхетале доагІа из — шиш моттига селлара чІоагІа мутІахьа хилар. Эггара хьалха гІом чакхбаьппача хьалхарча халача шера нанас заводской гІишлошъеча бригаде из йоаллаьча хана маркхал кийчбеш хиннай. Металл хьокха станокаш тІаоттаергйолча ларда бетон чуювттар.

Цу хана денз завода вахарах дІайийра цун вахар. Цхьабакъда гІонча йолаш беча балхах кхоачам хетацар. ТІаккха дийхар цо, «Дог раьза хургдола болх бал шоай». Иштта токарь а хинна дІаэттар из.

Дег тІара баркал оалаш дагабох Анна Григорьевнана шиш эггара хьалхара хьехамчаш Зина Шарафутдинован мастер Петр Михайлович Ковалеви. Цар новкъостал даьд цунна специальность Іомае меттел, коллективера шиш моттиг хьалаца а.

Йоккха хулаш йоагІар завод, ондабувлар цах, лакхлора комсомолка говзал. Къоначa токара гІулакхаш дукхагІа ІотІакхийтар, цхьабакъда гІалвугаш дар уж: дукха чоалхане йоаца оатхалаш мара хьаеш ца хиннача метте, хІанз хьайора чоалханегІа яраш.

ХІанз шиш гІулакха говзанча а лакхача культура болхло а хинна дІаэттай Анна Григорьевна. Технически тІахьожамхоша тешам баларах шиш тамагІа а долаш цо болх бу дукха шераш да. Наькха тІа йоаллаю «ИйслагІча пятилетка ударник» яха знак ялариа белгалдаьхад цун къахьегама толамаш.

Специалист хиларах тарра цун гІулакхаш ма-дарра довзара болх беш йоаллача хана бІаргаго еза из. Цун станока юхе латтац хьаяь яьннача оатхалий гуваш. Цо хьаяь ерригa продукци зІамигача кІоппилга чу хош. Дошо пхьаро санна нийса, кхалсага оамалагІа йоакхо еш хьокх цо кІи буртиг миссел мара йоккха йоаца оатхал. ЧІоагІа говза бу цо из болх.

Укх бархІ шера вІаштта профсоюза цеховой комитета членалла хердж Анна Григорьевна. Бехктокхаме гІулакхаш тІадехк цунна цунах теша а тешаш: членски взносаш хьагулъю, организаце дерригa финансови гІулакхаш леладу.

ХІаьта, нагахьа санна хержача профессена тешаме хиларах дола дош юха юкъе а даьккха цу хьакъехьа Анна Григорьевнай коллегашка хаьттача, цар аргда, дерригa а къахьегам дукха безаш хилар да.

Из бакъду КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмона къахьегама ветерано деннача жопе — шиш пятилетка 4 шера кхоачашъе.

К. ТИМОФЕЕВ.

ПЯТИЛЕТКО БIУБЕННА БОАХА ГIА

1977 шера СССР халкъа боахам дегIабоалабара Пачхаьалкхен план кхоачашъяра итогаша тешал ду, советски халкъо, КПСС XXV съезда решенеш кхоачаш а еш, вIаштIехьдаьккхад мехка экономика дIахо дегIайоалаелгеи халкъа хьал-торо лакхъелгеи.

Къаман доход, промышленностен юрта боахамеи продукци арахецар, капитальни вложеней объем, бахача наьха вахара боарам лакхбар санна долча керттерча экономически хьокхамашта шера план кхоачашъяьй е кхоачашъе гаргга я.

Къаман доход хьаийцача. ДIадахача шера 400 миллиард сом гаргга хилар из, шера 3,5 процент дукхагIа хиннай, хIаьта пятилетка шин шера — 9 процент. Цу ахчах потреблене дIадахийтад 75 процент совгIа. ХIаьта бIаьрча хьаийцача духхьал потреблене гIулакхашка (больницай, культурно-сердалон учреждений, коммунальни бахача наха бытовой гIулакхаш дечеи предприятей, кхычар потреблене текущи фонд а тIехьа лаьрхIача) дIадахийтад къаман доходах 80 процент совгIа ахча.

ДIахо дегIадаьхкад материальни производства дерригa доакъош, лакхъеннай цар эффективность, тоаденнад дукхала хьокхамаш. Халкъа боахаме общественни къахьегама овсарле лакхъяро йиш хилийтай 3 миллион совгIча сага къахьегам кхобе. ДукхагIа хьаьрча промышленни продукцех 76 процент къахьегама овсарле лакхъяра чотах яьй.

Лакхача темпашца дегIаух социалистически промышленность — советски экономика керттера дакъа. 1977 шера планагIа лаьрхIача 5,6 процента меттел 5,7 процент дукхагIа арахийцай промышленни продукци. Шера 30 миллиард сома маьха продукци дукхагIа хийцай ара, хIаьта ерригa арахийцар 562 миллиард сома маьха я. Промышленни производство алсамъялара темпашка диллача Советски Союз дикка тIехъяьннай Великобритани (2 процент), Франци (3 процент), ФРГ (3,5), Итали (4), Япони (5) санча долча мехкел.

Советски Союзо дунен тIа эггара хьалхара моттиг тешшаме чIоагIа лелаю кIорн мехкдаьттей дахара, болат, минеральни удобренеш, тракторaш, цемент, кIадаши зипаши, телата кога гIирс, кхыйола продукци хьаяра дакъе.

СихагIча темпашца дегIаух еза-йоккха промышленность, эргаювлаш тоалу цун структура. Деш дола къамаьл эггара хьалха доагора-энергетически доакъош чIоагIларен дегIадоаладарен хьакъехьа да. Хоадамбоалаш долча даькъе цунах тийша да халкъа боахама дерригача доакъоша доаха толамаш.

Укх тIехьарча шерашка дерригаш а хIана дац аьнна долча капиталистически мехкашка, къаьстта а США, Англе, Франце, Итале, Японе, йола а сина ирьеннай инфляци чIоагIъяларга, производство кIезигъяларга, хьабе болх боацараш Iарга, хIамай, къаьстта а наха саготагIа эшача товарий, маьхаш наьха санна лакхдаларга кхоачавь йола энергетически кризис.

Цу тайпара саготонаш тIакхачац советски планови экономикана. Вай мехка массаза а къаьстта чIоагIа лоархIам баьб энергетика дегIакхувлара, доагор дукхагIа дахара. 1977 шера 1,1 триллион совгIа киловатт-сахьат электроэнерги, газови конденсат а тIехьа 546 миллион тонн мехкдаьтта, 346 миллиард кубически метр газ, 722 миллион тонн кIор баькхаб СССР-е. Цо йиш хилийтай халкъа боахам электроэнергеци доагорцеи Iалашбе.

Сихача темпаегIа дегIаух металлурги — промышленноста керттерча доакъоех цаI. Къаьнарча металлургически районашца — Уралаца, Донбассаца, Кузбассаца цхьана металлопродукци тIа-тIа дукхагIа арахец кердача районашка хьалъяьча заводашеи комбинаташеи — Карагандински, Череповецки, Новолипецки, Западно-Сибирски. Реконструкци еша шеръеши я РСФСР-ерея Украинерен заводаш. 1977 шера хьадаьд 107 миллион тонн чон, 147 миллион тонн болат, 118 миллион тонн Iаьржача металлий прокат.

ПланагIа тIа-тIа дукхагIа арахец химен мехкдаьтта химеи продукци. Масала, хьаяь минеральни удобренеш 97 миллион тонн хIана яц аьнна хилар (1940 шера — 3,2 миллион тонн). ДукхагIа арахец химически хьоасен таьши, пластически массаш, синтетически кIувнаши кхыйола продукция.

Планашка чIоагIа лоархIам бу халкъа боахаме къахьегама овсарлен Iилма-технически революце темпаши лакхлуш дукхача даькъе шийх тийша долаш йола машиностроени дегIайоалаяра. Вай промышленносто бIаьш эзарнешца лоархIаш арахец тайп-тайпарча маркех йола станокаш, машинаш, оборудовани, приборaш.

Советски машинашъераша болх дика баьб керда йоккхий энергомощносташ, Iалама газ, кIор, мехкдаьтта доахен чакхдоахен керда установкаш, гIирсаш дун наькъаш лехкеч машинаш, хьуни хьу чакхйоахачен промышленноста, юрта боахама лаьрхIа машинаш хьаеши кара́ераэши.

1977 шера хьадагалаьцай кердача машиний, оборудовани, аппаратий, приборий 4 эзар гаргга образец, хийцна арахеца доладаьд промышленни продукце 3 эзар совгIа керда тайпа. Болх бе йолаялийтай 10 эзар гаргга механизировании поточни 2 эзар совгIа автоматически линеш. ХIара бетта-бетта дукхагIа арахец тайп-тайпарча балхашта лаьрхIа автомобилаш, тракторaш, комбайнаш.

ТIа-тIа дукхагIа арахец халкъа эша товараш а. Дикка шеръеннай кIадай, тийга яьчеи трикотажни хIамай ассортимент, тоеннай цу товарий дикал. Шера хьаьй кIадай 10,4 миллиард квадратни метр, 20,6 миллиард сома маьха тийга яь хIамаш, 735 миллион пар телата кога гIирс.

Колхозаштеи совхозаштеи еннай: 364 эзар трактор, 101 эзар ялат чуэца комбайнаш, 265 эзар грузовой автомобилаш, дукха кхыйола керда техника.

Юрта боахаме шерра гIулакхаш чакхдаьхад механизаци, химизаци, лаьтташта мелиораци яра. Хаоттама хьалаш юрташкарча къахьегамхошта лаьттув боацаш хиннадале а, эIамига толамаш даьхадац цар. Соахка ерригa чуена юртбоахама продукци (1971—1975 шерашка хIара шера юкъера лаьрхIача йоаккхаш хинначунца нийсйича) 8,7 процент дукхагIа хилар.

Соахка чудера 195,5 миллион тонн ялат, нийслагIча пятилетке хIара шера юкъера лаьрхIача чуденача 181,6 миллион тоннана меттел. ДукхагIа доаккх дулх, фуаш, бежана даьтта, цIенача шурий продукци, шекар, кхыйола кхачан продукташ а. Боамбе-бедала эггара лакхагIа хьувкъам чубенаб — 8,7 миллион тонн. Кхоачашъяьй коартолаш, сом, комараш эцара план.

КПСС XXV съезда решенешка хьежжа плана боарамагIа чакхдоах халкъа хьал-торо лакхъяра тIадерзадаь гIулакхаш. Цхьан шера бахача наьха реальни доходаш 3,5 процент дукхагIа хиннай. Ховш ма-дарра, советски наьха реальни доходаш духъювла керттера хьаст ба къахьегама дукхалгеи дикалгеи хьежжа дIадлув декъаш йола социалистически принцип ларде улла цар алапи лакхдалар. Болхлойи гIулакхерча наьхеи бетта юкъера алапи 155 сом совгIа дар, тела мах — 103 сом. Общественни потреблене фондашкара тела ахчеи льготаши дIатIатехача алапи 206 сомагара 212 сомага кхоачаш дукхагIа хиннад. ХIаьта бIаьрча хьаийцача мехка бахача нахага общественни потреблене фондашкара кхаьча ахчаши льготаши соахка дукха хIама ца эшаш 100 миллиард сом хиннад.

Халкъа боахама дерригача доакъошкарча болхлойи гIулакхерча наьхеи бетта эггара кIезигагIа дола алапи масе метте 70 сомага кхоачалеш лакхдаьд. Ставкаши окладаши лакхъяьй ГаьнарчаКъилбаседен районашкарчеи царца нийсъяьча моттигашкарчеи, европейски Къилбаседерча, Дальни Востокеи Сибарегiени районашкарча производственни доацача доакъошка юкъерча боараме мах телача болхлой категореишта, хIаьта шу чакхдоалача хана дена из мероприяти чакхйоаккхаш я Урала, Казахстана, Средни Азе, Поволжья районашкеи Волго-Вятски районеи.

Коммунистически партеи Советски правительствам къаьстта чIоагIа уйла тIайоххийт къахьегамхой чуIеча моттигий хьалаш тоалара. 1976—1977 шерашка хьалдаьд ерригa а лаьрхIача 216 миллион квадратни метр совгIа моттиг йола чуIе чIенош. Цар йиш хилийтаь 22 миллион советски наьха чуIеча моттигий хьалаш тоаде.

ДIадахача шерара розничнии товарооборот 229 миллиард совгIа сом хилар. Товарооборота бIаьрчача боарама юкъе доккхагIа хиннад бахача нахага холодильникаш, легковой автомобилаш, телевизораш, йIаьххача хана леладу кхыдола товараш доккхаро лоаца дакъа. ХIаьта, къаьстта лоархIаме лар фу да аьлча, из да, бахача наьха вахара боарам лакхбара тIадерзадаь гIулакхаш керттерча продовольственнии продовольственни доацачен товарий розничнии маьхаш цхьан боараме а латташ чакхдоахаш хилар.

Кхетадеш да, лакхе мел дяйцар вай экономика дегIайоалаеча кхоачамбоацабаш дац, кхоачамаш дац, пайда эцанза йиса тороннаш яц яхилга данне а ца хилар. Толамий бе боаггIача тайпара хам а беш, вай парте дика кхетаду, къоастанза йиса проблемаш вай хIанз а кIезига ца хилар. Уж къоастам болаши шаьрен хьахьокх КПСС ЦК-ан СССР Министрий Советеи решенешка. Чакхдоахаш да керда кхоачамаш оарцагIдахара, къахьегамхой творчески инициатива дегIайоалаяра тIадерзадаь гIулакхаш.

Планови боахамеи органий, объединенейи предприятейи бIарзагIа долча декхарех цаI сенах латт аьлча, из латт, производства эффективность лакхъяра, балха дикал тоаяра, болх беш йолча предприятей мощностех. Iилманеи техникаеи карагIаьинарех бизаагIа пайда эцара, къахьегама овсарле тIа-тIа дукхагIа лакхъяра тIаберзабаь яикъ леррагIа чакхбахарах.

ХIанз укх сахьата капитальни гIиосаш хьалеечара гIулакх тоадалав шортига лел, халла кхоачашъю производственни мощносташ болх бе йолаялийтара заданеш, гIирсаш хьалдара нормативни ханаш телхаеш. гIиосаш хьалдаь а ца доахаш ахча соцадаь лоаттадеш моттигаш я.

Уж ерригa проблемаш массе оагIорахьареи шерреи йийцай КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленуме, уж белгалъяьхай новкъоста Л. И. Брежнева. Уж дешаш хьахьекхад 1978 шера СССР экономически социальнон дегIайоалаяра плана тIа а. ПланагIа укх шера 15,6 миллиард сома дукхагIа хилийта оттаяьй къаман доход. Халкъа боахама доакъошка къахьегама овсарле айяра темпаш лакхагIа белгалъяьй. 1978 шера план кхоачаши тIеххкхоачашйяр духьа социалистически яхь йоаржаяра хьакъехьа КПСС ЦК-ас, СССР Министрий Совето, ВЦСПС-о, ВЛКСМ ЦК-ас яздаьча Письмона жоп луш къахьегамхоша керда социалистически декхараш тIаэц шоашта. Москвичашта тIеххьа доккхий декхараш тIаийцад Ленинграда, Подмосковья, Украина, Белоруссе, Казахстана, Дона, Урала, мехка кхыча районий къахьегамхоша.

ХIанз керттердар — хьадда, дика вIаштIехьъяьнна балха ритм Iалашъелга, 1978 шерара заданеш дикка тIеххкхоачашъелга, дикала хьокхамаш тоаделга Iалашдар.

Д. ШМЕЛЕВ,
СССР Госплана подотдела начальник.

МОСКВА. СССР ВДНХ «Коартоли баьцадаараши» яхача павильоне хьайийллай «Промышленни ларда тIа къайлача грунте баьцадаараш лелада ра йола «Весна» яхача подмосковьерча специализированни объединене опыт» яха тематически выставка.

Объединене чуйоагIа ерригаш а лаьрхIача бIаь гектар гаргга теплицаш йолаш йола ворхI совхоз. Лакхача боараме производство вIаштIехьъяккхар бахьан долаш «Весна» предприятей торо хиннай теплица хIара квадратни метра тIара 37 килограмм баьцадаараш чуэца. ХIара шера цун боахамаша Москве а областе а дIаухийт 22 цIи йола 60 эзар тонн совгIа баьцадаараш.

СУРТА ТIА: «Матеевский» совхоза стенд. Хьалхарча плане нарсий рассада.

Н. КУЛЕШОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Шелковчаний тIахьехам хьал а лаьца, графикал хьалхабувлаш къахьег юртбоахама техника тоаеча «Шалинский» совхоза механизатораша. Яхь лелаерий хьалхарча мугIарашка ва техника тIехдика тоаеш вола слесарь Колосов Василий. Балха нормаш 30—40 процент тIеххкхоачашъю цо хIара дийнахьа.

СУРТА ТIА: В. Колосов.

А. БАРЗАНУКАЕВА сурт.

ТIЕХЬАБУСАРАШ БОАЦАШ БЕРГБА БОЛХ

ХIара саго ший никъ лох вахаре. Са къахьегама никъ буззабеннаб «Новогрознейский» комсий совхозаца. Сога хьаттача ма-хуъла дукхагIеи чам болашагIеи комсаш хулийтилга да тха керттера декхар. Из ховш ба тхоца болх бу новкъостий а.

Тха боахама коллективо тоалама чакхдаьккхар дIадаха юбилейни шу. План 1500 тонн йолча, 2082 тонн комсаш чуийцар. Юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара 53,4 центнер яьккхар, планагIа 42,2 центнер йоагIача.

Уж толамаш доахача шийгара доагIар даьд тха бригада коллективо а. Бригадашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхарча моттиге я из. ХIаране тIара 76,4 центнер а йоаккхаш, 35 гектара тIара 267 тонн комсаш чуийцар оаха соахка, план 140 йолча. Из котало белгалъяьккхар КПСС обкомо, республика Министрий Совето, облсовпрофо: тхона елар Сийлен грамотеи совгIата 100 сом ахчеи.

Верригаш 26 саг ва бригаде. Массане леррттIа гIулакх ду комсашта. Къаьстта овсаре къахьег Овчарова Любас, Исакова Тонтас, Ахмадханова Кайпас. ДIадахача шера 80 центнер совгIа комсаш чуийцар царех хIаране, план 49 центнер йолча.

ХIанз шпалераш тоаеш ба совхоза болхлой. Цу балха тIа къаьстта дика къахьег Шапаев Мовлас. Дийнахьара нормаш 130—140 процент кхоачашъю цо.

Бригада коллектива къаьстта белгала дар 1976 шу, хIана аьлча хьалхара оаха комсий хьувкъам чуийца шу дар из. (1973 шера дIаеIаар уж). Цу шера чуийцар 160 тонн комсаш, план 137 тонн йолча. ХIара гектара тIара 47,5 центнер яьккхар, планагIа 39 йоагIача. Ханагеи хьинаргеи хьежжа дегIайоагIа опыт а. Цулухьа шерагара шерата дукхагIа хул боахама коллективо доаха толамаш.

КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Советски Союза къахьегамхошка долча Письмона жоп луш, пятилетка кхоалагIча шера хургболча хьувкъама тешшаме лард йоллаш ба кхаш лелаераш. ХIара гектара 500—600 килограмм лоархIаш, фосфори удобренешца подкормка яьй комсашта. Ремонт яьй шпалерашта, еIай ерригa гаьнаш. Боахаме ерригa тороннаш я бIаьстан кхашкара балхаш лоацача хана йистелаха.

Совхоза коллективо укх шера лерхI 2426 тонн комсаш чуэца, план 2100 тонн йолча.

Ш.-А. АХМАДХАНОВ,
Гудермесски района «Новогрознейский» совхоза комсаш лелаерий бригадир.

ДАЬХАЧА ТОЛАМЕХ ТОЪАМ БАЦ

Доккхий декхараш шоашта хьалхашка оттадаьд вай республика юрта боахама къахьегамхоша: цар дош деннад укх шера 510 эзар тоннал кIезигагIа доацаш ялат чуда а, хIаьта 150 эзар тонн ялат, 190 эзар тонн шекара свеклаш, 138 эзар тонн соми баьцадаараши пачхаьалкхенга доха. Иштта доккхий декхараш тIаийцад колхозийи совхозийи хьайбаш леладераша а. Цу хьакъехьа шоашка доагIа дакъа лоацаш ба Шаьла района XX-ча партсъезда цIерагIча колхоза къахьегамхой а.

КПСС XXV съезде яьча Отчетни доклада тIа КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева аьннад: «Партийни кулгалдара боарам вай парте ларда лоархIаш йолча юххьанцарча партийни организацей болх кхетамца а инициатива йолаш а дIахьош хиларца айхха бувзалуш ба», аьнна.

Из дика кхета а деш, XX-ча партсъезда цIерагIча колхоза коммунисташа шоай беррига низ тIабахийтаб 10-ча пятилетка планаши тIаийца социалистически декхараши хана хьалха кхоачашдара. Боахама эггара а бехктокхамегIа долча доакъошка хьинаре къахьегаш ва колхозера шовзткъе пхиъ коммунист.

Боахама къахьегамхоша дикка тIеххкхоачашйир дIадахача шера пачхаьалкхенга ялат, шекара свеклаш, баьцадаараш, сом, хьайбай продукташ йоккхара планаши тIаийца хиниа социалистически декхараши. ХIара гектара тIара планагIа 30 центнер йолча колхозхоша чудера 47 центнер фуй бола ялат, хIаьта план 230 центнер йолча — 320 центнер шекара свеклаш. ПланагIа бархI эзар тонн мара ца хиннача пачхаьалкхенга боахамо ехкар кхойтта эзар тонн шекара свеклаш. Юбилейни шу колхозо чакхдаьккхар 388 эзар сома пайда а беш. Цу шерарча хьокхамех районе шоллагIа моттиг яьккхар колхозо.

Уж толамаш даха аьттув балара бахьан да колхоза партийни организаце ший болх кхетамца дIахьош, коллектива болх нийса вIаштIехьбоаккхаш а яхьа ле доагIа доал деш а хилар. Яхьа девиз «Сийлахьча Октябра 60 шу толаме чакхдакха!», хIаьта комсомольций девиз: «Сийлахьча Октябра 60 шу дизара —, хьинаререча къахьегама кIира!» — аьнна яр. Яхьа итогаш ю хIара бетта, уж гойт кепайоазоне, гойтара агитацеца. Колхоза партийни организаце шерра пайда эц моральни материальни стимулех, карагIаьинараш довзийташ вIаши яхье яьнна бригадаш шоай хьокхамашка ханханнахьа хьажийтарах. вIаши зеденнар тIехьабусараш тIехьакхебара болча аьттонна дIа-хьа довзийтарах.

Дукха колхозхой ба боахаме шоай хьаьналча къахьегамца, эздийча гIулакхашца цу колхозе меттел шоай районе а гIорбаьнна бовзаш.

Масала, мехотряда кулгалхо Ломалиев Iаьла. Из болх дика вIаштIехьбаккха а. йIаьхий балха опыт Iоаяь а республике цIи хеза хьажкIаш кхеер ва. Отряда кулгалхо иштта хилар толам баргхилара тешам ба, цунах дика кхеташ ва Iаьла.

Ткъо шу совгIа ха я цо хьажкIаш кхею, дика опыт Iоаяьй цо цу юкъа.

Юртбоахама Iилмацара кердадар, толашагIдар ший отряда балха юкъедоаладе гIерт из. Iаьлий хьаьналча къахьегама боккха мах баьб Даьхено — цунна еннай Октябрьски Революце, Къахьегама ЦIеча Байракха орденаш.

Iаьлас хьажкIаш кхееш шийна зеденнар, ше Iоаяь балха опыт камаьрша дIайовзийт ший новкъосташта, шийца яхье баьннарашта — Куйбышева цIерагIча колхоза ялат кхедерашта. Цу тайпара, Ломалиева ший отряда балха юкъе йоалаяь хиниа керда система ший новкъосташта Аюбов Султана, Джамуев Лом-Солтийна дIаIомайир. ХьалхагIа хьажкIаш хьувкъаяра «къайленах» ца кхувш хиннача Султана торо хилар Iаьлийна дукха хIама ца эшшаш тIехьакхе.

ДIадахача шера шийна тIачIоагIдаьча кхай хIара тектара тIара 50 центнер фуалъяьха хьажкIаш чуера цо, иштта дика хьувкъайир шекара свеклаш. Уж толамаш белгалдеш отряда членашта совгIата бIаь тума ахчеи аргIагIа йоацаш «Жигули яха автомашини хьожайир.

Балха тIа толамаш дахарал совгIа, Ломалиева хьинаре дакъалоац общественни балха тIа а. Из агитатор, халкъа тIахьожама член а, КПСС Шаьла райкома пленума член а, юххьанцарча партийни организаце бюро член а ва.

Даьхача толамех тоъам бе Iемавац коммунист Ломалиев. Цо укх шера кхы а доккхагIдола декхараш оттадаьд шийна хьалхашка. Шин звенона йийкъай цо ше кулгалду мехотряд. Цхьаннена Iаьлас ше кулгалду, вокханна кулгалделта тIадиллад цо Аюбов Султана. Дика кийчъяьй цар шоай техника, кхашка дIа а эза дIаоттаяьй моттигерен минеральни удобренеш.

ХIанз отряда членаш гурахьа дIадийна ялаташ минеральни удобренешца кхоабаш а бIаьстан деш дола оахам деш а ба.

Ломалиева отряде дика къахьегаш хиларца вовзаш ба коммунист тракторист Джамуев Лом-Солта. Дукха ха я цо механизатора болх бу. МоллагIча балхах а халонех а бIукъожабеш вац из. Даьхено дика мах баьб цун хьинарерча а хьаьналча а къахьегама — цунна еннай Къахьегама ЦIеча Байракха, Къахьегама Сийлен орденаш. Новкъосташта вевзаш а цар лоархIаш а ва коммунист Джамуев.

Колхоза экономика дегIайоалаеча хьинаре дакъалоацаш, шоаш па кхобеш къахьегаш дукха коммунисташ а комсомольцаш а ба Майртупе бахаш. Царех цаI я свеклаш кхееча звено кулгалхо коммунист Данкаева Табарак. Цун звенос хIара шера дика хьувкъаю шекара свеклаш. Соахка Табарака звенос хIара гектара тIара 511 центнер йолаш свеклаш чуера, план 230 центнер мара ца хиннача.

Из кхалнаьха совета член хиларга хьежжа, моллагIча а деша цунца дагабувлаш хул юртара кхалнах. Из цар хьехамча а я. Свеклаш кхеяра говзал Iомайир цо ший новкъоста коммуниста Эргнева Сарата а.

Саратас соахка ший хьехамчал дукха тIехьа ца юсаш хIара гектара тIара 503 центнер йолаш свеклаш кхейир.

Ерригсоюзни социалистически яхье хьинаре дакъалоацаш хилар юбилейни шера колхозера комсомольцаш а. Цу яхье боккха толам баьккхар виъ трактористо Агуев Идриса, Хадиев Халида, Хадыров Мохьмаде, Дасиев Iийсас. Царна елар «1977 шера хьинаре къахьийгар» яха ВЛКСМ ЦК знакаш.

Доккхий декхараш оттадаьд колхозхоша укх шера шоашта хьалхашка. Цар дош деннад пятилетка кхаь шера план дерригача хьокхамашта 7 октябрь тIакховчаш чакхъяьккха бовла. Агротехника тоаярца, лаьттаех овсарегIа пайда эцарца, хIара гектара тIара 28 центнер йолаш ка бола ялати 36 центнер йолаш хьажкIаши, 220 центнер йолаш шекара свеклаши чуя. ХIара беттача Iаттагара 2700 килограмм йолаш шура яккха а, 1400 кертага кхоачаш доахан дебаде а, хIара бIаь Iатта тIехьа 92 Iаса кхеде а.

Декхараш аттачарех дац. Бакъда даьхача толамех кхоачамбаь Iеш оамал яц коммунистий. Цудухьа цар колхозхошта юкъе шерра дIабоаржабаьб укх шера Ерригсоюзни яхь дIайоаржаяра хьакъехьара партеи правительствам тIахьехам, цунах массава а дIакхетавеш беседаш ю, лекцеш еш, къамаьлаш ду.

Шоаш еш йола беседаш моттигерча масалашца, хьалхалаттараштa зеденнарашца айхха ювзаш дIаьу коммунисташа — Ломалиев Iаьлаcи, Джамуев Лом-Салтаси, Данкаева Табаракеи, Эргнева Саратеи, кхычаои.

Цу балха юстара латтац халкъа депутаташ а. ХIанз иттзлагIа юрта Совета депутаталла хержай доярка Ахмадова Яха. Из коммунист я. ДIадахача шера ше Iунал деш хиннача доахангара 47,550 килограммал совгIа шура яьккхар цо. Кхы тIех хьокхамаш даьхар Ахмадова Курбикас, Джамалдиева Аматас, кхычар.

Парткома секретара Юсупов Султана кулгалдеча юрта боахама комиссе ший болх дика кхетабеш вIаштIехьбаьккха лелабар бахьан долаш колхоза торо хиннай районе толашагIа долча боахамашта уллув дIаотта.

Коммунисташа а халкъа депутаташа а цIакхха а диццалийтац колхозхошта бахача эшаш дола гIулакхаш. Цар йоакхо яр бахьан долаш Майртупе хьайийллай газови пункт, тоадаьд дукхха а наькъаш, хий диллад. МоллагIа а сагота болх хьатIаэттача беррига а депутаташ оарцагI а баьле хьинаре дакъа лоац из сихагIа чакхбаккхара. Масала, соахка, свеклаш чуэца сихъяьча хана 40 гектар кхай тIара мерза оьлаш чудерзадир цар.

КПСС XXV съезда решенеш кхоачаш а еш, хIанз колхозхоша шоай беррига а низ тIабахийтаб бIаьстан балхашта махулла дикагIа кийчо яра а уж сихонца чакхдахара де дезараш белгалдеш а.

Боахама ерригa а 37 трактор, кхыйола тIехьатувса инвентарь тоаяь яьккха кийчон мугIаре дIаоттаяьй. Кхашка дIалихьад алх эзар тонн кхо. Хьайбаш дикача хьале Iангардоахаш латт.

Доакъараш кхомбоацаш доа ца дайтара, беттача божа маша лаьгI ца далийтара тIехьа, дерригача боахама балхашта тIахьожам лоаттабеш хьабоагIа колхоза коммунисташ.

Цар шоай дIайхача дешаца, шоашкарча масалашца керда толамаш дахара тIехьа хьинар айду, оарцагIбоах парте, бовза колхозхой.

Шеко яц укх шера планаш 7 октябрга кхоачашъе, аьнна шоаш хьалхашка оттадаь декхараш боахама коммунисташа, комсомольцаша, дерригача колхозхоша сийленца кхоачашдергхилара.

Х. АБАЕВА.

Шура тIаеттлау

Дика дIадоладаьд пятилетка кхоалагIа шу КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмос хьинар айдаьча Шалински района Куйбышева цIерагIча колхоза хьайбаш леладераша. ДIабахача цаI-ах бетта пачхаьалкхенга 450 центнер шура еххай цар. Из я соахка цу юкъа ехка хинначул дукха хIама ца эшаш 50 центнер дукхагIа.

— ХIара Iаттагара 3000 килограмм совгIа шура йоаккхача доярка мугIараш шерде аьнна Шелковской района Къахьегама ЦIеча Байракха ордена «Путь к коммунизму» колхоза доаркаша даь кхайкарал хьал а лаьца, соахкарчул дукхагIа шура яккха а йохка а декхар тIаийцар тха хьайбаш леладераша, — йоах ферма учетчика А. Ахмадова.

ХIанз 310 етт ба колхоза ферме лелабеш. Царна зооветеринарни бокъонаша дIадеххача тайпара Iунал ду. ХIара къахьегамхочо цIенхаштта кхоачашъю балха распорядоки хьайбаш кхабара рацион. Доакъар тараза тIа эза а эзе дIалу бежа Iушта. Цар шоай аргIагIа рационага хьежжа хIара хьайбана лу. Из гIулакх мел дика кхоачашду хьожаш хул халкъа тIахьожама комитета викалаш.

Дог гIоздоаккхаш ла шура денгара - денга тIаккхеташ хилар. Масала, февраль бутт болалуш ферме юкъера лаьрхIача 1300 килограмм шура йоаккхаш хиннаде хIанз 1500 йоаккх. Из я соахка уж хана йоаккхаш хинначул бIаь килограмм дукхагIа.

Доаркашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалха Ш. Эльсакова я. ДIадахача шера йоаккхаш хинначул 600—700 грамм дукхагIа шура йоаккх цо дийнахьеи буси хIара Iаттагара. Цул дукха тIехьабусаш бац доаркаш А. Джамалдуева, М. Ахмиева, В. Исраилова, М. Селимханова, Б. Джабраилова.

Доаркаша йоаккха шура бежа Iуша беча балхах тийша я. Царех дикагIбараш ба Г. Мовлатов, С.-А. Ташуев, А. Эдигов. Цар беча балха геттара раьза ба колхоза кулгалхой а доаркаш а.

Б. АЛИЕВ.

ДIа-юха пайдене долаш бувзамаш лоаттаду «Ленинградски металлически завод» яхача производственни объединенеи «Вальдрих Зиген» яхача ФРГ станкостроительни фирмаи шоашта юкъе. Фирма дукха уникальни токарни станокаш ейтай ленинградски турбостроителашта.

СУРТА ТIА: «Вальдрих Зиген» яхача малхбузенгерманси фирма специалисташ (аьрдехьара аьттехьа) электрик Отто Хердт, наладчик Густав Ригер, монтажни балхий кулгалхо Манфред Петер, инженер Пауль Майнхардт программни управлени йола токарни станок нийсъеш ба «Ленинградски металлически завод» яхача производственни объединене цехашка.

И. САБАДАША сурт.
ТАСС фотохроника.

ЦА ЭША ХЬАША

ВЕДЗИЖЕВ Ахьмад

ДУВЦАР

ХЬАША даьлагара ва оал вай. Из дала ше вайтилга-м дац из, дукхьал хьаша варо вай гIаддугилга хургда-кх из. Массаза гIозал яхь хьаьшо ше венача фусама: дувца хоза хабар хул цун, керда хIамаш хул. Цудухьа хургда-кх из, цIагIа толашагIдар вай хьаьша лаьрхIа леладелга. ДикагIйола котам а москал цунна юв, хьаьнагIа, мерзагIа дар цунна оттеду, гаьнара вена бехке хьаша хуле устагIа а був цунна. Цхьаькха а да белгалдаккханза дергдоацаш; цIагIа массаза хила дезаш да хьаьша оттаде чайшекар. Из дезаш дале а; деце а. Чай-м хIама а дацар, цхьавар ший гIулакха Iа инкал юйя а малар ца оттадича шийна даьчох гIулакх хеташ хилац. Корта бохабеш дола малар да аз дувцар. Со-м дукхьала вац хьаьшо малар малара а, ший боарамагIа мала а менна саца ховш из хуле. ШоаштIа ма хой шоана сай йоккхача сага Вазипата къайла хилча наггахьа цхьа-ши кад берте бахьара со дукхьала воацилга. Бакъда массавоа хьаша хилац боарамагIа мелча саца ховш. Шийна бола боарам малар кхоачедаларах лоархI цо. Вай везар ма вусалва иззамо волча хьаьшаца цхьаь. Фу дус цо ца дувцаш, шийна ховчох а ца ховчох а. Бакъда дувццал дувцаш хилча е лоархIаме хIама дувцаш хилча хIама а дацар хьона, шийна а из ховшие, хьона из ховлга а ховшие оапаш бувцаргба хьона, цIе ца луш.

Цо дувцачох Мухьмад-пайхамарца гIоазота иха хул цун даьда-да, хIаьта из ше паччахьеца цхьана шуна ваьгIа хул. Цу тайпарча саго дика кхетаду, оапаш бувц Iа, аьнна юхь-дукхьала шийга дIаала массанена карагIа ца доалилга. Цудухьа цхьаккха доазув доацаш хул цу тайпарча сага фантази.

Ма моттаааш аз а иззамо бола нах сайна хетар дIа ца оалаш бут аьнна. Мичара, са оамал иштта яц. Аз Iаьржачох Iаьржа да оал, кIайчох кIай да оал. Вешта маларо корта хьовзабаьча хьаьша аз яхар лергах кхетац. Ше ма бувццара оапаш дIахо а бувцаш хул из.

Массанена ховш да са йоккха саг Вазипат хьаьший лоархIаш, безаш хилар. Юха ца озаш цIагIа толашагIдар царна оттадергда цо, хьаьшащца елаенна, екхаенна хургья. Цкъаза из ца хилча, хьаша воагIаш ца хилча, из мегаргьяцар аьна хетадолийт сона из хьаьшаца селла чура-тIера хиларо. Вешта сайна хетачох из кхетийтац аз. Фу хьашт да из де, зIамига йолче хана денз хьайоагIа цун оамал хувцалургьяц тахан къаеннача дийнахьа.

Харц хургдар массавола хьаша Вазипата раьза йолаш тIаэц аьлча. Мичара, геттара новкъа хул цунна Хасмахьмад тханцига веча. Хала садетт цо из шийна ца везилга цунна дIа ца хайта гIерташ. Вешта аз-м аргдацар хьаьшо из кхетадац аьнна. Вайна ховш да, фусам-наьна хьаж-юкъе шод боаллаш хуле кизга цу сана цун дагара дар боаллача шодо хьахьокхаш хилар. ТIаккха Хасмахьмад тханцига волча хана цIаккха дIебалац Вазипата хьаж-юкъера шод. Ма моттаааш цо тханцига вара Хасмахьмад юхаток аьле. Мичара, вIалла теркал а дац цо Вазипата хеташ дар. ВIалла из тха цIагIа йоаццачул башха. Цо кхы а чIоагIагIа зIгIазкхувл Вазипат.

— Юха воагIе аз эккхавергва из укх цIагIара, — аьлар Вазипата цкъа тханцига а хинна Хасмахьмад вахачул тIехьа. — КIордабаьб цо бувца оапаш. Кхычахьа бувцийта оапаш, ший цIагIа мелийта къаракъ а. Хьо ва из кIовер, из укх цIагIа воалаваьр а хьо ва, — чугIертар из сона. — Хьайга хьежжа ва хьаша а.

Из соцарча хьоашало тханцига кхувлаш хилар бакъдар, вешта аз из кIову яхилга нийса дацар. Со се а раьза хургвар Хасмахьмад тхоайцигá ца воагIаш сецача.

— Эккхаве, — ях аз вIалла шек воацаш. — Со вувццаргвац наха хьаша эккхаваьв яхаш, хьо ювцаргья.

КIиръенна сона бIарахьежар Вазипат. ЦIи йоеагаш санна доагар цун бIаргаш.

— Со наха йийцаяр аьнна-м хьона цхьаккха хIама новкъа хургдоацилга кхетадора аз... Со хьай сесаг а йоацаш наьха саг йолаш санна ма хетий хьона-м.

Сона-м ховра шийна мелла ца веза а Вазипата хьаша эккхавергвоацилга. Дукхьал ший дорхал сох яхийтар дукхьа дар цун из.

Дукха ха яцар Хасмахьмад сона вайза. Дерриг цхьа шу мара дацар. Из ца вовзарах со нах ца бовзаш ва ма моттаааш. Юртахой меттел, тха ерригача районе а кIезига ба сона ца бовзаш нах. Из-м тамаш ергйолаш хIама дац. Хадданза наха юкъе лелаш хилча, дика-во царца юкъа хилча бовз нах-м. Бакъда Хасмахьмад соаккалца вайзавацар сона, тха юрти цар юрти Шолж мара юкъе доацаш яддаше.

ХIара шера хIана лац аьнна курорте ваха путевка лу сона тхоай рабочкома председатела Лидас. Цхьа шу совгIа хьалха йоах сога:

— Воти, кийча хилалахь, укх деношка хьона а хьа йоккхача сага а путевкаш хьакхоачаргйолаш я. Форда йисте дохийтаргда вай шо укх шера.

Доккха са даьккхар аз. Форда йисте гIолга-м дика хIама дар, вешта цу шера са гIолга хуле тамаш яр.

— Дукха яхийла хьо, Лида, — ях аз. — Хьо массаза хиннай хьай даь санна са йоакхо еш. Бакъда укх шера гIолга хургдац са.

— ХIана? — кхийтанзар Лида.

— Гой хьона, коартолаш йийнай Вазипата беша, помидораш йийнай. ТIаккха тхо дахача царна гIулакх де саг хургвац. Хьайна ма хой хьона, йIайхача хана хий тоха эш дIайийнача хIаманна. Оасар, кхыдар эш.

— Долче, — аз аьннача юхатоханзар Лида, — хьо хьа ваха веза... — Шек ма вала хьо, йоккхача сага эшшача аз новкъостал дергда хьона... Хьо могаш хулга да керттердар.

— Нагахьа Вазипат дукхьала ца хуле гIоргва со, — раьза хилар со Лидас яхачоа. — Хоаттергда аз.

Со курорте вахара дукхьала яцар Вазипат.

— Хьай йоакхо е ховш хиннавац хьо цIаккха а, — Iоттар йир сона Вазипата аз гIулакхах ше дIакхетайича. — ВIалла юхагIорта эшац, цIагIарча гIулакххех со се а лоархIаергья... Дарба дайта Iа, дика лораш а хьожийташ.

Иштта вахар со соахка курорте. ХIанз аз дувцаргда шоана эггара хьалха Хасмахьмад сайна мишта вайзар.

Курорте венача хьалхарча денна а теркам тIабахар са цунна. Столове соца цхьана истола тIа багIачарца вар Хасмахьмад а. Сона хьалхарча дийнахье хайра из лоаманхо хилар. Йист-м хиннавацар со цунга хIанз а, бакъда тIерча формах хайра сона из. Се курорте веннача кхоалагIча дийнахьа кипариса гаьна кIал ламаз деш латташ из вайча бокъонца тийшар со из лоаманхо хиларах. Бакъда из сай къамах ва аьнна-м сона дага а дацар.

— Мичара ва хьо? — хаьттар аз из ламаз даь валлалца цунга хьежаш а лаьтта.

КIирвенна сона бIарахьежар из. Шийна тIатулла баьццарча бархета беттиг хьабаьккха бега а баь киса беллар цо, тIаккха согахьа хьавийрзар.

— Со ца вовзал тоаденнад хьа хIама? — хаьттар цо са меттала.

— ГIалгIа ва хьо?

— Турке ва мотташ-м вацар хьо... — Сона хьо-м вовз.

Цкъарчоа кIезига эхь хийтар сона. Новкъахилар сайна из ца вовзар.

— Бехке ва со хьона хьалхашка, — ях аз. — ХIанз хье хьавовзийтал.

Тамаш елга да а дар из сона ца вовзарах. Аз ма-аллара, Шолж мара юкъе доацаш ядар тха юрташ.

— Дукха ха йий хьо вена? — хаьттар аз цунга.

— КIира даьннад.

— Дика да, — раьза хилар со цун жопа. — Долче цхьана салоIаргда-кх вай.

— Дала мукъалахь, — хаче кисара доккхий Iаьржа сулхьаш хьадаьхар цо. Со укхаза вIалла ва а воацаш санна цхьа юкъ яьккхар цо бордаш вIаштIадетташ. Сулхьаш киса а дехка согахьа хьавийрзар Хасмахьмад.

— Укханна миштав хьо? — шийна фоартах пIелг а теха велавелар из.

Со кхийтанзар цунах.

— Фуд хьа из? — хаьттар аз.

— «Фуд», «фуд», — дистбIарайккхар из сона. — Малара миштав хьо ях. Даьлах кхера мича деза шун, мунапакъаш...

— Хьона сенах хов со мунапакъ ва, е вац?

— ХIана хац сона... — Ма дукха хе а я хьо сона вовза. Юрта Совета кучерал болх беш хьо хилча денз.

Цун хьаккхашта хилар а къамаьл а дезадаланзар сона. ТIехьагIа ховргда ер фу саг ва, лаьрхIар аз.

— Долче, дика да хьона со вовзаш... — ХIанзчул тIехьагIа хьо сона а вовзаргва. Аз аьннар вIалла терхал а динзар цо. Къайле йола хIама ала воаллаш санна геттара хьагаргавера из сона:

— ЧхьагIара миштав хьо ях аз-м? — юха а велавелар из. Баламаш эзар аз. Цунга фу аргда ца ховш цхьа юкъ яьккхар. Эггара хьалха гушше из иштта хьаккашта хилар со кхеташ дацар.

— Наггахьа мола-м мол аз... ТIехдоаккхаш веце а.

— Из къонахчун къамаьл да, — раьза хилар из аз аьннача. — Дика чхьагIар да со волча, паччахьа шуна оттадича а цIевала ца везаш.

— Мичав хьо вахаш?

— ДIарча корпусе ва, — пIелг дIахьекхар цо массехк этаж йола корпус йолчахьа. — Саг новкъа хургвац вайна. Соца ваха новкъост сарралца цIагIа хургволаш вац.

Пенах йоаллача шкафа чура хьа а ийца ткъо литр йода канистра истола тIа оттайир Хасмахьмада палате тхо чукхаьчача.

— Дегаш Iаббалца дIамаргда-кх вай ер... — Далла хоастам ба, новкъа гIорта нах а бац вайна укхаза, — пелеш истола тIа оттадир цо. — Сесага новкъа хул аз молаш хилча.

— Далла болча тоама мела хургда Iа ер, — аьлар аз хьаастара хий санна хьеIаь чхьагIер цо пелаш чу деттача сайх цо мунапакъ алар дага а деха. — Вешта чхьагIар-м дикагIа дола тайпа да хьа. Пела хьа а ийца велавелар Хасмахьмад.

— Даьла декхар а ший ханнахьа дIадала деза, — лаьрххIа согахьа хьахьежар из. — ТIаккха чхьагIар-м... ЧхьагIар-м комсий хий мара дацар. Къаракъ а ялатах доаккхаш да.

— МалагIа декхар да из даьла дар?

— Ламаз, марха.

«Ер лерттIа бусалба ва, дагадехар сона. Бусалба дьино ца могадеш долз чхьагIар а ламаз а цхьана тарлу укхан».

Кхы цхьаькха пела а менна кхы ца молаш сецар со. Со юхасецача мала яхаш низ банзар сона Хасмахьмада. Бакъда сол тIехьа ше цхье-ши пела мелар.

ХIанз дайза долаш вIашагIкъастацар сон Хасмахьмади. Цо дувцачох бакъдари харцдари къоастаде хала дар, бакъда дукха хIамаш дувцар цо сона. Лоаццача хана сона хайра из мишта ваьхав, цо саг мишта йоалаяьй, цун масса дезалхо ва, кхыметтел цун багара масса церг дIаьннай. Цхьаккха къайле йоацача сага тара хийтар сона из. ТIаьр-юкъе улла эппаз санна гуш дар цун вахарца мел хинна хIама, кхыметтел сакхаташ а тIехьа. Цу массанех аз тамаш яцар, тамаш йолаш дар из цIаккха ца молаш ца хилар.

Мелла менна хилча а ламаз дитацар цо. Цхьан дийнахьа хIама даа гIо вай але цун палате чувахар со. Низткъа мара когаш тIа уралоатталацар Хасмахьмад. Теркаш волча цун пхьарс хье а лаьца цунна уллув латтар цунца вахаш вола новкъост.

— Веха ва, веха ва! — цIогIа техар цун новкъосто со чувоалаше. — Ламаз ца дича саца тигац... Аз-м тIехьагIа дергда Iа аьннадар.

Новкъосто пхьарс дIахийцача со сов сиха хиннавецаре цIенъюккъе Iовожаргволаш вар Хасмахьмад. Пхьарс бе а белла хьаллаьцар аз из. Аз кхетадир из сайца столове воалургволаш ца хилар.

— Iовижа, — дийхар аз цунгара. — Ламаз тIехьагIа дергда Iа... Эхь да иштта хьо наха гойя.

— Наха... Наха... диц... аз... — Далла ду... [illegible] цун багара мотт.

Цо ламаза кIалйиллача хIама тIа Iовиллар аз из. Са карара пхьарс мукъабоаллаше хьанара ваьлар Хасмахьмад.

— Иштта дика хургда, — кхы йист а ца хулаш араваьлар со.

Аз се наггахьа малара дукхьала вац аьннадале а, веха хилча сона саг веза ма моттаааш. Геттара бакъахьа да молаш волчо ше хьанца мол, мел мол, мича мол кхетадеш хилча. Хасмахьмад иштта ца хилар кхетадир аз из дегIа доал ца дулаш сайна вайча. Цудухьа дог даьлар са цунах.

ШоллагIча дийнахьа столове мара вIашагIкхийтанзар тхо. Массаза а веха саг хьакхийттачул тIехьаIа вуалаш ма хиллара из бехказа вуврга мотташ вар со. Бакъда селханарчох цхьаккха хIама хьоахадацар цо.

— Корта лазий? — Хаьттар аз цунна Iоттар яр дукхьа.

Оаркхилга чу Iаг а хьекхаш цхьа юкъ яьккхар цо йист ца хулаш.

— Со сакхетарг хилча денз молаш ва со, — аьлар цо юхера а сона бIара а хьожаш. — Бакъда маларах цIаккха корта леззбац са.

Велавелар со.

— Сенах вел хьо?

— Цу керта чу лаза хIама ца хилар хургда-кх из, — аьлар аз цунга. Сона ховра сай дешашта из раьза хургвоацилга, бакъда сона из башха дацар.

— А, — аьлар цо са дешаех шийга хIама ца кхоачаш санна. — Корта хьаькъалах хьалбиза хилар да, кхы цхьаккха хIама дац.

Аз кхетадир сай Iоттараша из шеквоаккхарг ца хилар, цудухьа кхы дIаьхдинзар аз маларе хьакъехьа дола къамаьл.

Сона моттар курорте йоаккхаш йола ха чакхъяларо тхоаш геттара къоастадергда. Бакъда из иштта хиннадацар. Бутт а баьннабацар тхо цIадаьхка, цхьан кIирандийнахьа Хасмахьмад со волча веча.

— Со-м хьо тхоайцига варга сатувсаш ханнавар, — аьлар цо моаршел хаьтта а, дахачох-денах хаттар даь а тхо даьлча. — Бакъда, из догдоахилга йолаш хIама хиннадацар... ВIалла хIама деце а цхьа бутт цхьана ма баькхабий вай. Тха фусам-наьна котамаш яц мотта хургда хьона. Шорта я, са даьсара я-кх ков дизза-м.

Бакъдар аьлча царцига гIолга а, из са волча воагIилга а вIалла сона даге хинна хIама дацар. Из юхь-дукхьала цунга долча тайпара дIаала тоам хийтанзар сона.

— МассагIа нийслу ераш, гIулакхаш... — Дага доацаш-м со а Iиннавац хьона, — оалаш бийцар аз.

— Кхет со, кхет... — Хьо гIулакха саг ва, дукхача наха вовзаш саг ва. Аз бекх биллац!

Безаме тIаийцар Вазипата эггара хьалха вена хьаша. Котамаш йоайир, чIаьпилгаш дир. Малар оттадар-м дувца эшаш а дацар. Бакъда цу дийнахьа со цецваьккхар Хьасмахьмада. Шозза деттар менначул тIехьагIа кхы мала тиганзар цо.

— Са боарам кхоачашхиннаб, — аьлар цо даьссача пела тIа кулг а дуллаш. — Кхы аз маргдац.

Аз хIама аланзар. Дика хийтар сона ше мишта молаш ва цо Вазипата дIа ца хайта.

Вазипата ловца а баькка, баркал а аьнна дIавехар из цу дийнахьа.

— Цо мелча мегаргда, — аьлар са йоккхача сага из вахачул тIехьагIа. — Боарам а ховш мол цо. Сона Iоттар елга дар цун из.

— Аз боарамал тIехдаьккха маца дайнад хьона? — сатохаданзар сона. — Модз ца дев а Iоттар ергйолаш яр-кх хьо.

БIарга тIа бIарг а оттабаь согахьа хьахьежар Вазипат.

— Iа вIалла мала дезац! — цIогIа хьаькхар цо. — Массаза аьннад хьога лоро ма мала... Аз аьннар-м хьона лергах а кхетацар.

Юхайистхиланзар со. Вай везар ма оттаеа са йоккхача сагаца къовсевала. Итт-м хац сона, бIаь саг къарве а могаргдар цунна.

Цул тIехьагIа каст-каста воагIар тханцига Хасмахьмад. Ха йолча хана а, йоацача хана а. ДукхаргIа йолча хана шийца малар а долаш воагIар. Ца хилча со хулар из оттаде дезаш. Из геттара Вазипата ца дезаш хин- [illegible]

— ДегIа шод тохаш санна хет сона из воагIаш вайча, — оалар хIанз Вазипата. — Мишта мог цун ханага кхаьчача сага къаракъ маларах ший дегIа доал а ца деш наха бIаргавайта, — леткъар из. Хасмахьмада молаш хиларал кIезигагIа новкъа дацар цунна из дукха лувш хилар а.

Ше тханцига массаза ва ше волча сога хьоашалгIа ца кхайкаш дIаводацар Хасмахьмад цIаккха а. Цо кхы а чIоагIагIа зIгIазкхувлар са йоккха саг.

— Малара гIулакха хьо а шийна тIехьа кхеве безам хургба цун, — оалар цо тхо тхоаш дисача. — Ха-м даьра хов, со ца хилча хьо малара дукхьала воацилга.

Аз-м кхетадора Вазипата сайга гIертара бахьан. Хьаьша раьза йоацаш дагахьа мел Iайна зIгIазал сона Iоелхайоре цо. Со бехке волаш санна. Хасмахьмад ва а вена дIа массаза вода кхы воагIе эккхавергва ше аланза Iацар Вазипат. Бакъда юхавеча массаза санна дез хIама оттадора.

Из мел дIаьхлургда кхетадеш дацар цкъа дага а доацар хиннадецаре. КIирандийнахьа тхоай цIагIа чай молаш вагIар со. Тика тIара чуена Вазипат чIоагIа зIгIазне хийттар сона.

— Даьла зIгIазал гIойла цунна, — сердар са йоккха саг. — Из чувар, ераволар эхь ма дий, наIалташта юкъе хьерчаверг.

— ХIанз фу хиннад, хьанна серд хьо? — хаьттар аз цох ца кхеташ. ЗIгIазне дар цун согахьа хьажар а.

— Чура коч санна хьох хьерчача хьа доттагIчоа серд-кх... Кхы вайта Iа из.

— Малав из, фуд хиннар? — кхетацар со цох.

— Хьа доттагI ва, хьа доттагI Хасмахьмад! — цIогIа хьекхар цо.— Веха а веха жIали санна цигга Шолжа йисте улл хьона... ГIа а гIойя бIаргтоха хьайна, — тIатехар цо ца яшаш. — ХIанз сона хов из цIагIара араваьккхача а цхьаккха саго бекк боаккхаргбоацилга.

Аз кхетадир Вазипатаца цхьаккха хIама дувца ца дезилга. Из кхы а чIоагIагIа зIгIазйигар мара хIама хургдацар цунах. Цудухьа йист а ца хулаш араваьлар со.

ГаьнарабIаргкхийттар са Шолжа йисте уллача сагах. Цунна юстара латтача бераша цхьацца хIама кхувсар цунна. Уллачоа хIама дIакхийттача чIоагIа делалора бераш.

Со гаргакхаьчача цунна тIатилла кий юстара уллаш яйра сона, вешта кертах сона бовзаш бола кIуж улла беттиг боаллар Хасмахьмада.

Со тIакхаьчача гаргдаьккхар бераш а.

— Воти, — цIоагIа техар царех цхьанне, — веха саг ва хьона из... — Оаха шийна галаш кхайсача а хац цунна.

Дагахьа валаволар со цун керта тIа тулла беттиг байча. МоллагIча мурдий цхьан тоаба мурд хилар белгало яр керта тIа беттиг туллаш хилар.

— Фу дувц оаш, шо дукхедахарга, — йистхилар со берашка. — Из мичав веха саг, шокъ ена улла мурд ма вий из. Цунна тулла беттиг гаций шоана. Уж сайх тийшарий хац сона, бакъда дерригаш деладелар бераш.

— Ховрга-кх дIа воагIа Хьасан хьакхаьчача, — юртагахьа дIахьежар берех цаI.

Хьасан тха юртара милица инспектор вар. Сих-сиха гIа а боахаш тхо долчахьа хьавоагIар из.

— Цо фу лeладу? — хаьттар аз берашка.

— Оаха хьавийхав, — аьлар кIигметтанерча кIаьнка. — Тхона могарг мича дар ер дIаваьхьа.

Сецача а айса укхаза де хIама доацандаь чувахар со. Дагахьа раьза вар со се цунна тIаккхачар кхетадергдолаш Хасмахьмад ца хинна.

... — Фу хилар? — хаьттар Вазипата со чукхаьчача.

— Хац сона-м, инспектор Хьасан вар цига. Цо дIавигар из.

— Миска яI цун сесаг, — хоадам бир Вазипата дерригне а. — Наха бIара мишта хьежарьга из.

Цхьаккха хIама аланзар аз. Сенне оалар из, Вазипат бакъйолга айса кхетадеш хилча. [illegible]

ГIИШЛОШЪЕР — СОВЕТСКО-ПОЛЬСКИ ДОТТАГIАЛ

Энергетически база хьаяра хаддаеза Халкъа Полыпана вежарашха гIо ду Советски Союзо. Дукха ха йоацаш «Рыбник» яхача электростанце шоллагIа аргIа хьалъеча болх бе йолаялийтай 200 эзар киловатт мощность йола пхелагIа энергоблок. Из электростанце эггара хьалхара польско-советски производства гурбоагрегат я.

Цун генератор хьаяьй «Элекросила» яхача ленинградски завода коллективо. Цу предприяте хьаергья ТЭС кхыча кхаь энергоблокашта йола низ бола генератораш а.

СУРТА ТIА: пхелагIа энергоблок болх бе йолайолийтача хана управленен тIахьожамен пульта тIа.

ЦАФ-ТАСС сурт.

Хоза совгIат кийчдаьд Грозненски плодсемгоспромхоза коллективо дунен хьалкъашта юкъерча кхалнаьха Денга. Итташ бIаьш тюльпанаш, гвоздикаш, розаш, кхыдола зизаш кхедаьд зизаш леладераша. Укх деношка Грознерча тикашка дохкаш да Башаева Жовжана, комсомолка Абубакарова Рукъета, кхычар кулгашца хьалкхедаь хоза зизаш.

СУРТА ТIА: Башаева Ж., Абубакарова Р. шоаш кхебаь хьувкъам чуэцаш ба.

А. КЫЧИКОВА сурт.

ВОЛОГДА. 8-ча Марта цIейга доккха концерт кийчдаьд «Аленушка» яхача вологодски берий яслей-беша Iомадеча бераша. Цига дакъа доацаш хургья берий оркестр. Барччача ансамбло лекхаргья фортепьяно, цитраш, металлофонаш, флейташ, берий аккордионаш, бубнаш.

Берий комбинате музыкага ладувгIа Iомабу ши шу даьлча денз. Цо новкъостал ду хьалхагIе а хIара бера музыкальни сакхетам дегIабоалабе.

СУРТА ТIА: къона аккордионисташ.

С. МЕТЕЛИЦА сурт.
ТАСС фотохроника.

Газета аргIанара номер араяргья 11-ча марте.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

С. АРЧАКОВ.

КХАЛСАГ ЕЛАР

Кхалсаг елар —
делар лаьтта мелдар:
Зизаш, шовдаш, агачура
берг.
Кхалсаг елар —
хетар яц укх лаьтта
ГIайгIа, бала, белхаш
цхьаккха бIарг.
Кхалсаг елар —
дацар лаьтта хIама
Цунца делаш доацаш
бIаргаго.
Кхалсаг елар —
хетар йиш яц хила
Кхалсаг елаш хилча
цхьаккха во.
Кхалсаг елар —
воакош хинна нитташ
Хоза зизаш хулаш
бIаргагора.
Кхалсаг елар —
зIгIазваха вийстар
Цун елаваларо воаставора.
Кхалсаг елар —
кхьыметтале зунгат
Лозор кхераш лувзар саго
кoг.
Кхалсаг елар —
из цун елар дайча
Хила йиш ма яцар бIеха дог.

Д. КАРТОЕВ.

МАЛИХАН

Черсий дьно санна
Кадай ловзаш ког
ВоагIаргва хьо йолча,
Хьона дала дог.
Аргда: «Ва са езар,
Со укхаза ва,
ХIанз аз хьона бенар,
БIайха безам ба».
Кховдабе Iа сога,
Хьай безама кад.
Цох хьогаш со дега
ЦIийха Iедаш латт.
Хьалха санна доацаш
Денош кхаьла ух.
Iа хьай лир ца гойташ,
Са коа даьннад сух.
Кхы ниэ боацаш дага
ЦIаьхха дIадой дог, —
Хьа безамо сона
Каш чу кIерам сог.
Хургба даим боагаш
Сигала седкъа цаI
Хургва цу чу вахаш,
Хьоца виса соъ.
Каст-каста йоагIаш,
Седкъа зерат де,
Iайха кхебаь безам,
Езар, цунна ле.

ПРОФЕССЕШ IОМАЕШ БА

Дукха ха йоацаш эггара хьалхарча изделе традиционни цIей хилар Грознерча 26-ча технически училище. Цига дакъа лоацаш хилар 200 совгIа дешархо. 150 гаргга маIача наьха а кхалнаьха а демисезонни пальтош яр цу смотре хьахьокхаш. Учебно - производственни балха чIоагIъяьча перечнегIа тийга да уж барзкъаш. Иштта дешархоша программал совгIа смотре хьахьекхар дукха кхалнаьхен берийн барзкъаш, кхыйола хIамаш а.

Жюре ала хIама доацаш дика тийгадар цар уж барзкъаш, цудухьа цига хьахьокхаш хиннача хIара барзкъан 1-гIа, 2-гIа сорта цIи а елар.

Массарел дикагIа шоай болх кхоачашбир дешархоша Тутаева Маринас, Гуженко Галинас, Симонова Александрас, Куриндин Валере, кхычар а.

Выставке хьахьокхаш мел хинна барзкъа торговн сете дIачуденнад.

ТЕЛЕВИДЕНИ

9 март.

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха». Информационни программа. 8.35 — Iуйранара гимнастика. 8.55 — «Самукъане старташ». 9.40 — «Екатерина Воронина» яха художественни фильм. 15.00 — «Ша тIа лоралуш хила». Кинопрограмма. 15.15 — «Эрсий мотт». 15.45 — «Композитор Л. Бетховен». 16.30 — «Хьай цIа лораде». Передача дIахьу Социалистически Къахьегама Турпала, Ленински совгIата лауреата поэта Р. Гамзатовс. 17.00 — «Оккхарий хьакъехьа бераштa». Ленинградера передача. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Миллионий ленински университет. «Экономика социальни гIулакхаш». Промышленни предприятешка социальни планаш уттаяра система товяра хьакъехьа». 18.45 — «ДIалокх дунен халкъашта юкъерча конкурса лауреата Р. Хунцарияс» (фортепьяно). 19.00 — «Iилман пахар». 19.30 — Когсоалозаш фигурни хахкарах йола дунен чемпионат. Шишшане цхьапа когсоалозаш хахкар. Ший лоIамагIа йола программа. Канадера передача. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Эстрадни программа. Интервидени. Йистеяьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

18.00 — «КIайча наькъа тIакилга тIа» яха документальни фильм. 18.15 — «Нохч-ГIалгIайче гIоала». Информационни программа (эрсий, гIалгIай меттала). 18.35 — КПСС ЦК (1977 ш.) декабрьски Пленума соцамаш кхоачашде! «ТIехьавусаш юхе цхьаккха а воацаш!» (гIалгIай меттала). 18.55 — Киножурнал. 19.05 — «Вай интернационалисташ да» ВЛКСМ Урус-Мартановски райкома секретара С.-М. Улабаева къамаьл (нохчий меттала). 19.15 — «Мала на пульта тIа» яха документальни фильм. 19.35 — «Атеистически темаех». Нохч-ГIалгIай Паччахьалкхен университета доцента Е. П. Кавнацке къамаьл. 19.45 — «Са мел йола еррига биографи стихашца дIа-юха яхай» яха телевизионни фильм.

10 март

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха». Информационни программа. 8.35 — Iуйранара гимнастика. 8.55 — «Оаккхарий хьакъехьа бераштa». Ленинградера передача. 9.25 — «Кхаанах». Художественни фильм. 15.00 — «Йолаллийтар» яха документальни фильм. 15.10 — Шахматни школа «Разрядникий класс. Эндшпиль». 15.40 — «М. Лермонтов — художник». 16.40 — «Объектив». 17.10 — «Орленок» яхача телестуде концертни зал. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — «ЯIайха наькх» яха мультфильм. 18.25 — «Новкъост, илли!» 18.55 — «Хоза къонах» яхача телевизионни художественни фильма премьера. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Спортивни программа. Хоккеях йола СССР чемпионат. ЦСКА — «Динамо» (Рига). 3-гIа период. Ленина цIерагIча Центральни стадиона спорта Дворецера передача. Когсоалозаш фигурни хахкарах йола дунен чемпионат. МаIа нах. Ший лоIамагIа йола программа. Канадера передача. Йистеьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

18.00 — «Дешархой Iомабара-производственни...» (нохчий меттала). 18.15 — «Нохч-ГIалгIайче гIоала». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 18.35 — «Республикера сиха хьалъе лаьрхIа гIишло». «Юххьанца денз вIаштIехьа долаш...» 19.05 — Киножурнал. 19.15 — «Со Паччахьалкхен сахте». 19.45 — Телевизионни документальни фильм. Йистедаьлча — хоамаш, реклама.

РАДИО

9 март.

6.30 — «Деррига кийча долий бIаьстий ялташ дIаде?» Назрановски района боахамашка гIолла яь радиорейд (гIалгIай меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.10 — Республикански газетий обзор. 7.25 — Ашараш. 8.25 — Хьалхалатта опыт массанена дIайовзийта. «Новосельский» совхоза коллектив йолча. 8.40 — ЦхьоагIо йолча дезала юкъе (нохчий меттала). 9.15 — «Новатор». 9.45 — «Лаьттан ченаш караерзаю кхетамбараша». Галаева буруя деттача бригада хьакъехьа йола корреспонденци (гIалгIай меттала) 17.00 — «Атеистически уйла йолаш». КПСС Ножай-Юртовски райкома секретара Керимова беседа. (нохчий меттала). 17.15 — «Корта бохабу маларaш мелар зуламий хьаст ба». Йоазонхочун Хь. Осмиева беседа (гIалгIай меттала). 17.30 — Дего хьекарах (гIалгIай меттала). 17.50 — Ден темагIа. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).

10 март.

6.30 — «Юртара Iуйре». 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.10 — Республикански газетий обзор. 7.25 — Ашараш. 8.25 — «Советаши вахари» яха радиожурнал. 8.46 — Моттигерча авторий произведенеш. 9.15 — ХIара балха денна — дикала знак! «ГIишлош дика а сиха а хьалъяр». ГIишлошъеча Нохч-ГIалгIай управлене 135-гIа йолча дIахьа лелача механизировании колоннера передача (нохчий меттала). 9.30 — КПСС XXV съезда соцамаш кхоачашде! «Шура йоаккхилга лакхдара тIехьа». Грозненски районера передача (нохчий меттала). 9.45 — «ДоттагIий оазаш». 17.00 — «Сийлахь-йоккха идеий якара низаш». Беседа (нохчий меттала). 17.15 — «Болхлой вахар» яха радиогазет (нохчий меттала). 17.35 — Юрта боахаме хьалхалаттараштa дола концерт (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала). 18.30 — «Сайрийнара Грозный» (горсете гIолла). 18.50 — Ашараш.

Хоаттам

Тахан республике гIоллен Грознеи хувцалуш морхаш йолаш, йоачан а йоацаш, малхбоалехьара секунде 0—5 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура дийнахьа 6—8, буйсана 0—2 градус йIовхал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культурай отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отдела партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88

Газет арадувл шинареи ереи, шоаттеи деношка

СФ05078. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул Маяковского, 92. Заказ № 1740.